

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 51 (1138) ГОД XXII БЕЛАСТОК 18 СНЕЖНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

Жыллёвыя дамы ў калгасе „Прагрэс“ Гродзенскай вобласці.

Хвалюючыя спеў і музыка ды вясёлкавае ззянне густоўных касцюмаў адразу і непадзельна запаланілі гледачоў, што вечарам 25 лістапада г.г. змаглі пабываць у беластоцкім кінатэатры „Звёнзковец“ на канцэрце народнага ансамбля песні і танца ордэна Леніна калгаса „Прагрэс“ Гродзенскага раёна. Нашыя савецкія госці, як рэдка які нават і прафесіянальны ансамбль, патрапілі трымаць у захапленні на працягу ўсяго паўтарагадзіннага свайго выступлення. Удалося ім гэта дзякуючы высокаму выканаўчаму майстэрству і сцэнічнай культуры. І цяжка было нашым беластоцкім гледачам не дзівавацца такому дасканаламу ансамблю, што дзейнічае ў адным калгасе. Так іменна, адным-адзіным, але затое якім!

Калгас „Прагрэс“, якога цэнтрам з'яўляецца сяло Верцялішкі непадалёк Гродна — гэта адна з перадавых сельскіх гаспадарак у Савецкай Беларусі. Яго спецыяльнасцю з'яўляецца, у асноўным, вырошчванне збожжа і гадоўля быдла. У мінулым годзе, напрыклад, „прагрэсаўцы“ дабіліся рэкордных дасягненняў: сабралі ў сярэднім па 49,1 цэнтнера збожжа з аднаго гектара, гадавалі 7 500 штук быдла, у тым каля 1 500 штук дойных кароў, а гадавы даход калгаса склаў суму 2 мільёны 700 тысяч рублёў. Стараннлівая праца калгаснікаў, забеспячэнне гаспадаркі самымі сучаснымі машынамі і прымяненне навейшых здабыткаў навукі — вось асноўныя крыніцы гэтых паказальных эканамічных дасягненняў. Працаўнікі „Прагрэсу“ жывуць ва ўмовах ні ў чым не ўступаючых гарадскому стандарту, а тамашняга палаца культуры Верцялішкам можа пазайздросціць не адзін горад.

ЦУДОЎНА! ПРОСІМ ЧАСЦЕЙ!

Усё гэта і спрыяе разбуджэнню ў людзей зацікаўлення мастацтвам. Развівае ж і дасканаліць свае прыродныя дараванні аж 280 асоб моладзі і дарослых у розных мастацкіх гуртках, што дзейнічаюць пад кіраўніцтвам спецыялістаў якраз у тым жа палацы культуры. Ансамбль песні і танца складаецца з 94 асоб, паўстаў ён пяць год таму назад з хора, які дзейнічаў у „Прагрэсе“ ўжо каля двух дзесяцігоддзяў. Развівае тут таксама актыўную дзейнасць вакальна-інструментальны калектыў „Раніца“, які стаў лаўрэатам Рэспубліканскага конкурса эстраднай і патрыятычнай песні ў 1976 годзе. Разгортваюць сваю дзейнасць і шэраг іншых гурткоў.

Ансамбль песні і танца ўжо ўдала выступаў у сталіцы рэспублікі горадзе Мінску, гасцяваў у суседняй Літоўскай ССР, часта даваў канцэрты ў Гродне, а таксама ў іншых гарадах, саўгасах і калгасах Гродзеншчыны. Напярэдадні выезду на Беласточчыну ён выступіў з багатым канцэртам перад удзельнікамі Усесаюзнага семінара работнікаў гандлю, што праходзіў якраз у „Прагрэсе“.

Мяркуючы па паказанаму на беластоцкай сцэне майстэрству, „прагрэсаўцы“ ўсюды дастаўлялі гледачам самыя тонкія і мастацкія перажыванні.

З выканання кожнай беларускай народнай песні відаць, што дырыжор ансамбля В. Пакумейка надта чулы на ўсе адметныя асаблівасці нацыянальнага меласу, а харысты і аркестранты пад яго кіраўніцтвам патрапяць данесці іх да слухачоў. Гэта датычыць у роўнай ступені лірычнай песні „Кукавала зя-

(Працяг на стар. 4)

* ✻ *

На зары нашага крылатага веку,
Калі самалёты яшчэ лёталі
З хуткасцю свойскае курыцы,
А з вышыні можна было бачыць,
Як цётка Аўдоцця ідзе па ваду,
Як blішчаць павешаныя на плоце
стаўбуны,
Як дзед Архіп смаліць сваю люльку,
І пра кожны рэйс пісалі газеты,
А пілотаў і пасажыраў,
Як рамантычных герояў,
Паказвалі ў кіно,
І пасля кожнага пералёту
Можна было нешта напісаць
Аб сваіх уражаннях, —
Цікава было лётаць.
Цяпер жа, калі з касмічнай вышыні
Нічога не разгледзіш, апроч зор,
Да якіх мільёны светавых год,
Я ўсё больш і больш
Люблю хадзіць пехатой.

* ✻ *

Спрадвеку
Абследуем галактыкі.
І пакуль што нідзе,
Апроч Зямлі,
Не знайшлі слядоў
Жыцця.
Калі сапраўды
Мы — самотныя ў сусвеце,
Як жа нам трэба з табой
Даражыць нашай
Дружбай!

ПРАГНОЗ НАДВОР'Я

„Заўтра паводле прагнозу
Бюро надвор'я,
Будзе сонечны і бязветраны дзень.
Тэмпература паветра — плюс 25°“...

Дзівакі сіноптыкі!
Няўжо яны не ведаюць,
Што няма аднаго надвор'я для ўсіх.
У мяне, напрыклад,
Усё залежыць ад цябе:
Калі не прыйдзеш, —
Кожны дзень будзе шэры і сцюдзёны,
А калі прыйдзеш, —
Кожны дзень будзе сонечны і ясны.

НЕПАДСУДНАЯ

Я на яе хацеў у суд падаваць
За скрадзены мой сон,
Парушаны спакой
І за сваё,
Як пелася ў старых рамансах,
Разбітае сэрца.

Ды следчы,
Перагарнуўшы —
Ад рымскага да нашага —
Ўсе фаліянты права,
Развёў са спачуваннем рукі:
— Непадсудная.

* ✻ *

Як перапісвацца з табой,
Калі расстання боль
Усё нарастае,
А паміж небам і зямлёй —
Паміж алоўкам і паперай —
Маланкі прабягаюць?

Максім Танк

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

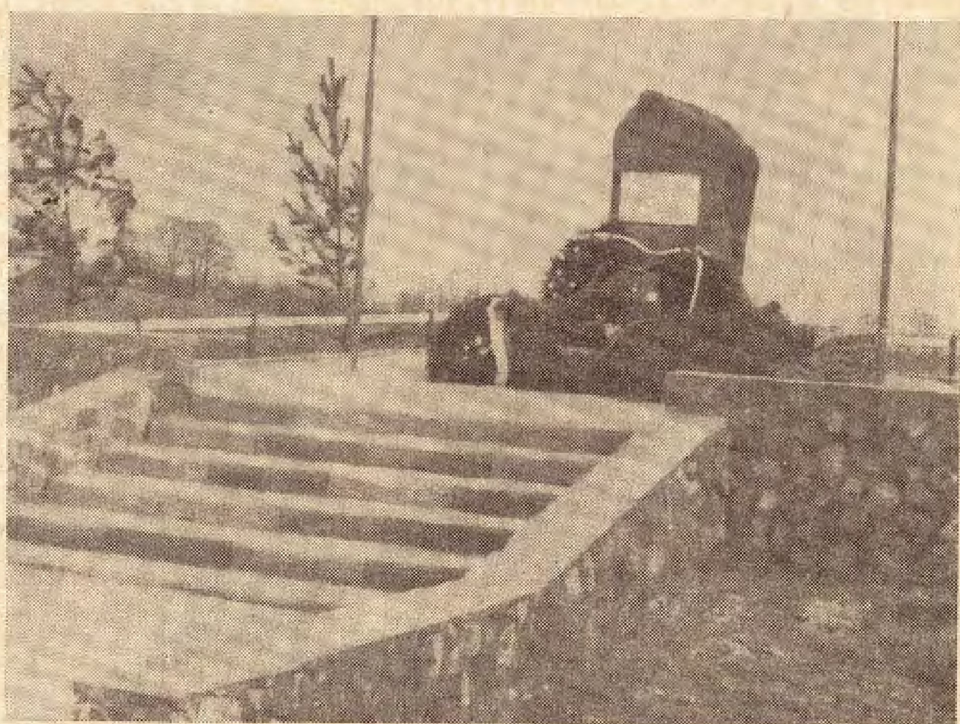
Не раю прабівацца ў іх з боку вёскі Баброўнікі, што знаходзіцца каля міжнароднай шасейнай магістралі, як гэта зрабіў я, бо ехаць па палявой дарозе — не вялікая раскоша. Значна выгадней і прасцей трапіць у Белагорцы па шашы

БЕЛАГОРЦЫ

Крынкі-Крушыняны. Пераехаўшы мост з **вадзяным млінам** на рэчцы **Нетупе**, вы адразу паварочваеце ўлева і ў паўтара-двух кіламетрах уязджаеце ў невялічкую вёсачку, прысеўшую пад парослай рэдкасеем гарою. Гэта і ёсць Белагорцы — мясціна з 10 сем'ямі, сярод якіх толькі 5 сялян, а 5 пенсіянераў, што здалі зямлю дзяржаве. Кажуць, да апошняй вайны жыло тут каля 40 сямей, але ў першыя пасляваенныя гады частка выехала ў Беларускую ССР, а многія падаліся ў іншыя бакі Польшчы.

Рэчка, лугі, лес — усё гэта спрыяла вельмі ранняму пасяленню тут людзей, але пачатак сённяшніх Белагорцаў трэба выводзіць з нейкай чалавечай сялібы на палетку **Старына**, дзе самая ўраджайная і з самым глыбокім культурным пластом зямля. Магчыма, што гэта след таго засялення, якое ў XIV-XV стагоддзях пасоўвалася на поўдзень з боку Гродна па абодвух берагах ракі Свіслачы. Па дакументах жа вядома, што ў XVII ст. гэты абшар у міжрэччы Нетупы і Свіслачы быў уласнасцю „гаспадаркай“, г.зн. належаў да маёмасцей вялікага князя літоўскага і караля польскага. У 1679 г. кароль Ян Сабескі ахвяраваў у Крушынянах і ў іх наваколлі значныя абшары татарам за іхнія заслугі ў вайсковай службе для Рэчыпаспалітай. З гэтым фактам нейкім чынам былі звязаны і Белагорцы, бо ў памяці старажылаў захавалася паданне пра паноў Бараноўскага і Карыцкага, з якіх апошні напэўна быў па па-

(Працяг на стар. 4)

Помнік генерал-маёру Віктару Жолудзеву.

ЗША „БРАЗГАЮЦЬ ДЗВЯРЫМА“

Нядаўна ЗША здзівіла свет, заявіўшы аб сваім выхадзе з Міжнароднай арганізацыі працы.

МАП існуе з 1919 года, яе членамі з'яўляюцца цяпер 133 краіны. Аўтарытэт гэтай арганізацыі прызнаны ва ўсім свеце. Але, гаворыць кіраўнікі Злучаных Штатаў, „рота“ ідзе не ў нагу, а толькі мы ў нагу... Зусім як у анекдоце.

Яшчэ два гады назад тагачасны дзяржаўны сакратар папярэдзіў, што ЗША пакінуць МАП, калі яна не зменіць сваіх пазіцый па некаторых пытаннях. Ганарысты ультыматум дзяржавы, якая лічыць сябе „носьбітам ісціны ў апошняй інстанцыі“. Гэта заява азадачыла тады нават заходніх саюзнікаў амерыканцаў. Гнеў амерыканскага Юпітэра быў выкліканы тым, што МАП адмовілася быць марыянеткай у руках Злучаных Штатаў. Асабліву незадаволенасць заакіянскіх палітыкаў выклікала рэзалюцыя, прынятая гэтай міжнароднай арганізацыяй у 1974 годзе, у якой асуджаны акты расізму і парушэнне правоў прафсаюзаў на акупіраваных Ізраілем арабскіх землях, а таксама рашэнне МАП у 1975 годзе прадаставіць Арганізацыі вызвалення Палесціны статус назіральніка.

У амерыканскай адміністрацыі былі час падумаць. Думалі. Думкі раздзяліліся. Цяперашні дзяржаўны сакратар Сайрус Вэнс прапанаваў перагледзець рашэнне аб выхадзе. Яго падтрымалі многія, уключаючы і шэраг членаў кангрэса. Некаторыя прапанавалі пачакаць год. І тым не менш 1 лістапада міністр працы Рэй Маршал афіцыйна аб'явіў аб выхадзе ЗША з МАП з той прычыны, што гэта арганізацыя не ажыццявіла, маўляў, „мер па выпраўленню“, якія ЗША запатрабавалі два гады назад.

Пэўны ўплыў на прыняцце гэтага важнага палітычнага рашэння аказалі праізраільскія колы ў Злучаных Штатах. Вялікая роля, безумоўна, належыць Джорджу Міні, старшыні АФП-КПП. Адзін з работнікаў МАП тлумачыць: „Калі Савецкі Саюз увайшоў зноў у МАП у 1954 г., Міні лічыў, што Злучаныя Штаты павінны застацца і забяспечыць, каб не распаўсюджвалася камуністычная ідэалогія на форумах МАП. Ён баяўся, каб удзельнікі арганізацыі, паслухаўшы савецкіх прадстаўнікоў, не паддаліся прывабнасці іх сістэмы“.

Але калі ЗША пачалі страчваць свае пазіцыі ў МАП, Міні вырашыў заканчыць гульню. Штотыднёвік „Нэйшн“ працытаваў 29 кастрычніка думку аднаго прафсаюзнага кіраўніка, які заявіў: „Джордж Міні не можа цярпець ніякай арганізацыі, у якой бы ён не займаў пануючага становішча“.

Безумоўна, пазіцыя Міні зусім не адлюстроўвае думкі большасці амерыканскіх працоўных або прафсаюзных лідэраў. Шкадаванне з прычыны рашэння амерыканскай адміністрацыі выказалі, напрыклад, старшыня Аб'яднанага прафсаюза рабочых аўтамабільнай прамысловасці Д. Фрэзер, старшыня Аб'яднанага прафсаюза рабочых машынабудавання У. Уінспісінгер. Але гэта ўжо нічога не мяняла.

Такім чынам, ЗША прадэманстравалі перад усім светам сваю поўную пагарду да правоў працоўных, абарона якіх з'яўляецца галоўнай функцыяй Міжнароднай арганізацыі працы.

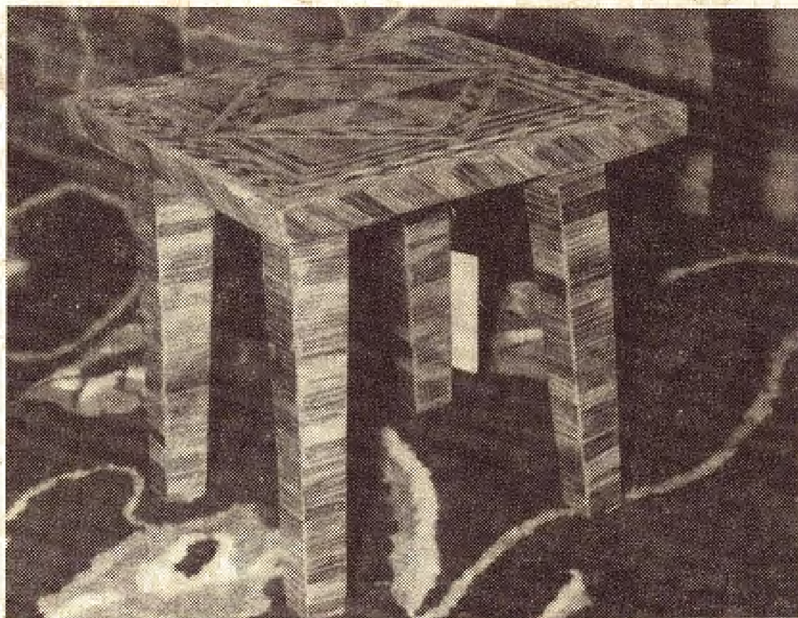
Перамены ў МАП — уплыў часу. Яны ў многім аналагічныя пераменам і ў іншых міжнародных арганізацыях, уключаючы ААН. Дарэчы, некаторыя асобы ў Злучаных Штатах выказваюцца за выхад і з гэтай арганізацыі.

Рэзка асудзіў рашэнне Злучаных Штатаў Генеральны сакратар ААН Курт Вальдхайм. Сумленне ў яго правільнасці выказалі і многія заходнія дзеячы. І нават антыкамуністычная Міжнародная канферэнцыя свабодных прафсаюзаў заявіла, што не адабрае яго.

Шантаж працягваецца. Выходзячы з МАП, ЗША забіраюць і свой узнос — 20 мільёнаў долараў штогод. Але хоць выхад ЗША з МАП наносіць урон прынцыпу яе універсальнасці, ён, натуральна, не прывядзе да „закрыцця“ гэтай арганізацыі і не перашкодзіць яе будучай дзейнасці, як бы на гэта ні разлічвалі яе працаўнікі.

Г.Г.

Наша галерэя

Інкруставаны каляровай саломкай столачак — работа народнага ўмельца І. Клімовіча з Гарадка. Фота М. Гайдука.

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

Грамадства Савецкай Беларусі нядаўна адзначыла шасцідзесятую гадавіну з дня нараджэння выдучага беларускага пісьменніка Янкі Брыля.

Гэтаму знамянальнаму юбілею гурток БГКТ у Варшаве прысвяціў урачысты вечар, які адбыўся 26 кастрычніка г.г.

У вечары прыняў удзел выкладчык беларускай мастацкай літаратуры на Мінскім Дзяржаўным універсітэце праф. А. Лойка, які надзвычай цікава ахарактарызаваў Я. Брыля як пісьменніка і чалавека.

Янка Брыль нарадзіўся 4 жніўня 1917 года ў Адэсе, дзе апынуліся яго бацькі-бежанцы. У 1922 годзе вярнуліся яны ў родную вёску Загор'е Стаўбцоўскага павету, якая апынулася ў межах буржуазнай Польшчы. Я. Брыль скончыў польскую сямігодку і працаваў на гаспадарцы. Пісаў да вайны лірычныя прыродаапісільныя вершы, частка якіх друкавалася ў 1938 годзе ў віленскіх беларускіх часопісах. Рослы, здаровы юнак быў прыняты ў польскі ваенны флот — у марскую пяхоту. У верасні 1939 года змагаўся на Узбярэжжы, трапіў у нямецкі палон, адкуль уцёк на радзіму. Быў сувязным партызанскай брыгады імя Жукава, рэдактарам газеты „Сцяг свабоды“ (орган Мірскага падпольнага РК КП(б)Б), прымаў удзел у партызанскім парадзе ў вызваленым ад гітлераўцаў Мінску. У пасляваенны перыяд працаваў у часопісах „Вожык“, „Маладосць“, „Полымя“.

Першыя літаратурныя зборнікі: „Апавяданні“ і „Нёманскія казакі“ пра даваенную заходнебеларускую вёску і партызанскую барацьбу, адзначаліся псіхалагізмам, паэтычнасцю, лірычным гумарам і каларытнасцю народнай мовы. Стварэнню калгасаў і жыццю калгаснай заходнебеларускай вёскі ў пяцідзесятыя гады былі прысвечаны аповесці Я. Брыля „У Забалоцці днее“ і „На Быстранцы“. За зборнік апавяданняў „Працяг размовы“ Я. Брылю была прысуджана літаратурная прэмія імя Я. Коласа. У цікавым рамане пра вайну „Птушкі і гнёзды“ заключаецца роздум мастака пра фашызм і супрацўленне паняволеных людзей, што апынуліся ў глыбіні Германіі. Усё большае месца ў творчасці пісьменніка займаюць яго мініяцюры. Я. Брыль дасканалы ў сваёй кнізе лірычных мініяцюр „Жменя сонечных промняў“. Дасканалы ён у самых розных жанрах: рамане, аповесці, апавяданні, навеле, нарысе, эсе, фельетонах, гумарэсках, публіцыстычных і крытычных роздумах, а нават запісах у блакноце. Пісьменнік піша надзвычай ашчадна, ён дакументаліст. Адгэтуль вядзе дарога да дакументальнай аповесці „Я з вогненнай вёскі...“ напісанай супольна з А. Адамовічам і Ул. Калеснікам. Гэта — дакументальны рэпартаж, запісаны словамі тых, хто перажыў жах фашысцкай акупацыі, гэта — унікальная з'ява ва ўсёй сусветнай літаратуры. Нядаўна выдадзеная кніга Я. Брыля „Акраец хлеба“ і змешчаная ў ёй вясёлая аповесць „Ніжнія Байдуны“ — гэта не ўцёкі ад трагізму, толькі пошукі мастака ў адказ на пытанне: чаму народ вытрымаў такую неймаверна трагічную сітуацыю і перамог. Я. Брыль мае дасканалую памяць і многія свае творы выношвае дзесяцігоддзямі. Сюжэты да „Ніжніх Байдуноў“ расказваў ён ужо 15 гадоў таму назад, а трэба сказаць, што расказвае ён вельмі займальна. Брыль — гэта пясняр свайго жыцця, паэт-імправізатар.

Не менш дасканалы чымсьці ў сваёй творчасці пісьменнік і ў галіне мастацкага перакладу. Перакладае ён А. Чэхава, творчасць якога асабліва любіць і знае напралёт, а таксама польскіх пісьменнікаў, пачынаючы ад М. Канапніцкай, Б. Пруса, Л. Кручкоўскага і канчаючы на сучасных — Т. Ружэвічу, У. Махэеку і іншых. Брыль як пісьменнік пачынаўся якраз з любві да класіка польскай літаратуры Б. Пруса.

Янка Брыль — пісьменнік — чалавек

Янка Брыль вялікі прыяцель Польшчы і палякаў, часта наведвае краіну, якой прысвяціў кнігу „Вачыма друга“. За польскую тэматыку ў сваёй творчасці, за перакладчыцкую працу з польскай мастацкай літаратуры, за творчыя сувязі з Польшчай Я. Брыль атрымаў узнагароду Пэн-клуба.

Янка Брыль — вечны падарожнік, які ведае, што праца пісьменніка гэта таксама і паездкі па краіне і за мяжу, сустрэчы з землякамі і выступленні перад чытачамі. У пісьменніка выступае ўсё большая патрабавальнасць да сябе, усё вышэйшае разуменне адказнасці за сваё слова. З'яўляецца ён тым пісьменнікам, які чытае ўсё, што пішуць сябры па пяру, ад найстарэйшага да наймалодшага. Шмат маладых талентаў вывеў ён у людзі, служачы заўсёды добрым словам і парадай. „Каб не Я. Брыль — сказаў А. Лойка — дык можа і я не адважыўся б пісаць вершаў“. Характарызуе яго майстэрства завязваць дружбу: прастата і сардэчнасць, людская дабрата, натуральная добразычлівасць, бескарысная дзейнасць, шчырасць.

Янка Брыль гэта мудры пісьменнік з мяккім лірычным голасам, самабытная творчая постаць у беларускай літаратуры.

Віктар Швед

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

У беларусаў над Балтыкай • Белавежскі нацыянальны парк • На выступленні харавых калектываў БГКТ • Прыяцель з-за мяжы • Літаратурны палетак • Конкурс для школьнікаў • Каўтун • Рахунак сумлення • Пабудавалі святліцу (у Райску) • Весткі з Беластока, Бельска, Супраслі, Чаромхі, Сукавіч, Шудзялава, Нараўкі • Мода на карнавал • Кастусёў падлік • Пра генерала і Кацярыну • Песня „Gdybym“

Sobota 17 XII — 6.30 Tech. Rol. Upr. rośl. (35). 7.00 Hod. zwierz. (34). 7.30 Spóźnione kwiaty — fab. film radz. 9.00 Dla kl. VIII Nauka o czł. 10.00 Dla kl. I—III Czerwone, żółte, ziel. 11.55 Tech Rol. Upr. rośl. (12). 12.30 Hod. zwierz. (12). 13.00 Red. szk. zap. 13.10 Pr. dnia. 13.15 Dla dzieci: M. Stegert „Tra la la... i pędzle dwa”. 13.50 Radzimy rolnikom. 14.00 STUDIO 8.

Niedziela 18 XII — 6.50 Tech. Rol. Upr. roś. (12). 7.20 Hod. zwierz. 7.50 Nasze spotkania. 8.10 Alarm przeciwpożar. 8.20 Now. w domu i zagr. 8.35 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Tropami mitów. 11.25 Dziennik. 11.40 Rolnicze rozmowy. 12.10 Z kamerą wśród zwierz. 12.40 Rzecz muzyczna — Częstochowa. 13.35 Bank 440: Głogówek-Nowy Tomyśl. 14.30 Dla dzieci: Deotyma. „Panienka z okienka”. 15.30 Los. Dużego Lot. 15.40 Elza z afrykańskiego buszu — odc. I ser. 16.30 Teatr Komedii. G. Pausewang: Porwanie Doni Agaty. 17.50 Sport. 18.30 Bank 440. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Bajka dla dor. 20.35 Polskie drogi — odc. X ser. 22.10 Spotkanie z gwiazdą. 22.45 Sport.

Poniedziałek 19 XII — 12.45 RTV szk. śred. J. pol. (36). 13.25 Fiz. (32). 15.25 NURT — filoz. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Sensacje z przeszłości. 17.00 Zwierzyniec. 17.55 Dzień w Caracas. 18.05 Stawka większa niż życie — odc. XVI ser. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. K. Gjellerup „Młyn na wzgórzu”. 22.00 Camerata. 22.30 Dziennik.

Wtorek 20 XII — 6.30 RTV szk. śred. J. pol. (36). 7.00 Fiz. (32). 9.00 Dla kl. III Mat. 10.00 Dla kl. I—III Czerwone, żółte, ziel. 11.25 Polskie drogi — odc. X ser. 12.55 Dla szkół śred. Rodzina współcz. 13.25 RTV szk. śred. Hist. (3). 14.30 Chem. (14). 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Mł. 17.10 Kółko i krzyżyk. 17.25 Magazyn motor. 17.45 Nie tylko dla kobiet. 18.15 W Starym Kinie. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Droga przez mękę — odc. VIII ser. radz. 21.50 Muzyka i ekran. 22.40 Dziennik. 22.55 Sport.

Środa 21 XII — 6.30 RTV szk. śred. Hist. (3). 7.00 Chem. (14).12.45 Hist. (9). 13.25 Mat. (45). 15.25 NURT — naucz. począt. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Kto czyta nie błądzi — magazyn lit. 17.00 Bajki i bajeczki. 17.35 Los. Małego Lot. 17.50 Gra. 18.35 Świat, który nie może zaginąć. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Wesołych świąt! — komedia. 21.45 Teatr TV. Miejsce zwane Opinogórą — cz. I Fantazja życia. 22.15 Spotkania z medycyną. 22.45 Dziennik. 23.00 Sport.

Czwartek 22 XII — 6.30 RTV szk. śred. Hist. (9). 7.00 Mat. (45). 9.00 Teleferie. 11.50 Wesołych świąt! — komedia. 13.00 RTV szk. śred. Mat. (13). 13.20 Wskaz. met. (5). 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Oto foto — magazyn fot. 17.00 Ekran z Bratkiem. 18.00 Dyżur — rep. wojsk. 18.20 Sonda. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Film fab. 21.35 Teatr TV. Miejsce zwane Opinogórą — cz. II Gwiazdy błękitne. 22.00 Pegaz. 22.45 Dziennik. 23.00 Klub Fantastyki: Halo, Wenus!

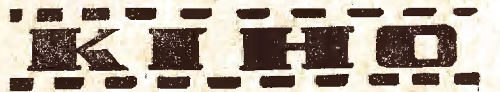
Piątek 23 XII — 6.30 RTV szk. śred. Mat. (13). 7.00 Wskaz. met. (5). 9.00 Teleferie. 12.00 Brygada do spraw różnych — rum. film sens. 15.25 NURT — psych. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zapraszamy na stadiony. 17.00 Dla dzieci: Ula i z I b. 17.30 Motoryzacja i tur. 17.50 Film TV na świecie. Fantazja — radz. film muz. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Gwiazdy patrzą na nas — odc. X ser. ang. 21.30 Teatr TV. Miejsce zwane Opinogórą — cz. III U stóp moich kraina. 22.00 Koncert fort. a-moll op. 16 E. Griega gra A. Rubinstein i Londyńska Ork. Symf. 22.35 Dziennik.

Piątek 16 XII — 8.15 Film fab. 14.10 Pr. dnia. 16.20 Film dla dzieci. 18.00 i 19.30 Międzynar. turniej hokejowy. 20.50 Koncert.

Sobota 17 XII — 12.00 Międzynar. turniej hokejowy. 14.30 Film anim. 16.15 W świecie zwierz. 17.15 Cyrk. 17.55 i 19.30 Spektakl. 20.35 Melodie liryczne.

Niedziela 18 XII — 12.00 Międzynar. turniej hokejowy. 14.15 Panorama międzynar. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Międzynar. turniej hokejowy. 18.20 i 19.30 Spotk. z budowniczymi obiektów olimpijskich.

Białowieża Tak zaczyna się miłość — czes. 20—21. Strach na wróble — USA 22—23. Profesor zbrodni — węg. 24—25.

Bielsk Podlaski Szli żołnierze — radz. 20—21. Gang Olsena na szlaku — duń. 22—23. Zbuntowani — buł. 24—25.

Czeremcha Oni walczyli za ojczyznę — radz. 20—21. Smuga cienia — pol. 24—25.

Czyże Trudny jest tylko pierwszy krok — radz. Kurs — rum. 21—25.

Dubicze Cerkiewne Polewaczka — węg. Przedmałżeńskie podboje — czes. 21—25.

Gródek Tak zaczyna się miłość — czes. 24—25.

Hajnówka Pani Bovary — to ja — pol. 19—20. Fałszywy król — ang. 21—22. Królowa pszczół — pol. 23—24. Szczęki — USA 25.

Michałowo Tak szalona, że może zabić — fr. 20—21. Człowiek, który przestał palić — szwedz. 22—23. Trzęsienie ziemi — USA 24—25.

Milejczyce Kraksa — wł. Pani Bovary — to ja — pol. 21—25.

Narew Nie ma róży bez ognia — pol. Tomcio Paluch — fr. 21—25.

Narewka Dziewczyna do dziecka — wł. Mgła — pol. 21—25.

Nurzec Dziewczyna z Hanoi — wiet. 20—21. Każdy umiera w samotności — RFN — 22—23. Sam na sam — pol. 24—25.

Orla Zaklęte rewiry — pol. Colargol na dzikim zachodzie — pol. 21—25.

Rajsk Podróż Sindbada do złotej krainy — ang. Wielki układ — pol. 21—25.

B.Z.Graf. Zam. nr 2818 B-4

ЛІТАРАТУРНЫ ПАЛЕТАК

Міхась Шаховіч — паэтычны разлік часу

Вершы Міхася Шаховіча — гэта спроба авалодаць цёмным, часта балючым часам. Змаганне з часам мае ў гэтай паэзіі свой філасофскі размер, бо гэтае змаганне з'яўляецца антыноміяй паміж жыццём і смерцю, паміж дабром і злом. Вершы Шаховіча — гэта спроба рэканструяваць свет, ачысціць яго з асадкаў непакою, і такім чынам наблізіцца да крыніц, што ў творчым працэсе, шляхам разрыву з соннай метафарай, паддаюцца поўнаму ачышчэнню.

Роздумы Шаховіча над светам адносяцца да спраў на першы погляд вядомых і банальных. Але ўсё ж: памяць — забыццё, прамінаючы час, словы, што з цяжкасцю паддаюцца замацаванню — усё гэта ставіць вершы Шаховіча ў антыноміі і роля паэта з'яўляецца ўжо роллю яднання супярэчнасцей, змякчэння непераадольных падзелаў. Паэт піша:

калі даваць
дык усім сэрцам
шчыра
калі смяяцца
то ўсёй душою
не лісліва
як цалаваць
не юдушкі губамі
а калі плакаць
не так
абы з нагоды
а ўжо раўсці
як восенню прырода

Роздум над светам — гэта адначасова разважанні над чалавекам. Таму жыццё ў паэзіі Шаховіча з'яўляецца праекцыйным экранам, на якім чалавек змагаецца з таямніцай часу. Імкнецца нанава пакіраваць чалавекам, вярнуць яму чалавечыя адчуванні, чалавечую веру.

сатрыце ветры сэрца ў попел
і кіньце ў вясны растопы
хай памяшаецца
з зямлёю
паветрам
сонцам
і з вадою ўвойдзе
зелені ў аорты
як жыватворны цудны лек.
І хай жыве прырода з сэрцам
калі не ўмее чалавек.

Трансмісія паміж рэчаіснасцю і марай, сном, паміж рэчаіснасцю і ўспамінам, як быццам паводле прынцыпаў Бергсана, што мінулае праяўляецца ў кожнай дробязі нашага жыцця. Жыццё ў паэзіі Шаховіча — гэта пошукі чалавечнасці, бясконцы шлях людскога існавання, у якім фальш цяжка прыкрыць слязамі і пераблытаныя шляхі выпрастаць. Недзе згубіліся правы чалавека і забыліся пра прыроду, пагубіліся асноўныя паняцці.

Хто не верыць ні ў што
— той памёр у небыцці.
Трава верыць у расу
— ёй расці ды расці,
кветка верыць у пчалу
— ёй нектар выдаваць,
рака верыць у ваду
— берагі ёй слаць.
А ў што ж верыш ты?
Хто не верыць ні ў што
— той памёр у небыцці.

Паэт не саромеецца пачуцця, публічная ў нейкай меры споведзь з'яўляецца яшчэ адным голасам у імя шчырасці і праўды. Таму словы часта кранаюць справы кахання паміж жанчынай і мужчынам. Аналізуюцца ўзлёты і падзенні чалавека *„Прабач за ўсё — (за боль і шчасце), за пусты смех мой, (за слёзы у вачах тваіх), за мае шчырае каханне, (за дні, якія я забраў). Прабач за ўсё!..“*

У паэзіі Шаховіча дамінуе той роздум над жыццём, што ўзнік з пытанняў, на якія няма адказу: гэты роздум часта канчаецца горкім сцверджаннем. Філасофская трактоўка жыцця вынікае з філасофіі прыроды, у якую ўпісаны чалавек. Верш *„Лабірынт дурноты“*, з мараллю як у байцы, з'яўляецца спробай паказаць долю сабакі, выгнанага на бяздомныя шляхі. Яго крыўда адпомшчана — прыходзяць зладзеі. Аднак з падтэксту твора выяўляецца яшчэ адна праўда: нялюдскае аблічча чалавека.

Прырода і ўпісаная ў яе гісторыя — гэта таксама гісторыя народа і яго адвечнага змагання. Паэзія Шаховіча не глухая і на карэнні, з якіх вырастае існаванне нацыі. Частыя вобразы бяроз, палёў, сосан — гэта выразныя сляды пошукаў праўды ў сваім, родным краявідзе.

Поўная тайн і розных неспадзевак,
так як першае каханне ў жыцці,
імчыцца паміж зорачных засеваў,
дзе бушуюць метэорныя дажджы.
А яна зялёная багіня
— жыць бы ёй спакойна божы век!
(з верша *„Зямля родная“*)

І яшчэ, выразна акрэсленая, лінія няўмольнага часу, які выдзірае жыццю маладосць і родны сельскі краявід. Час дарослясці, час адыходу з космасу роднай вёскі — гэта не толькі свядомасць прамінання, але таксама і ацэнкі ды падсумоўвання вопыту ўласнага жыцця. Паэтычны разлік часу Шаховіча — гэта таксама свядомасць, што нягледзячы на „зацёртыя дарогі“ вяртанні становяцца неабходнымі.

Але загінула дарога
ў лабірынце між гадоў...
Гадоў так мала, дарог многа —
і не вярнуцца ўжо ў сяло.
Не бачыць больш вазоў касматых
дзіцячым вокам у сенакос...
Усё зарасло жыццём вусатым
і я таксама перарос.

Ян Леанчук

М. ШАХОВІЧ

З народных гаворак

Букса — прылада да дзіцячай гульні. Складаецца з дзвюх частак — жалезнага абруча і драцяной ручкі. Абруч пускаецца ў ход і, пхаючы яго ўспомненай ручкаю, надаецца яму магчымасць хуткага перамяшчэння. Размеры абруча давольныя. Часта нават выкарыстоўвалася пры гэтым веласіпеднае кола. Ну і букса, погледь як смычыт, туолькі біегчы поспівай. Кажу тобіе по-доброму, прынэсь мніе зараз мою буксу, бо іначэй кіэпсько з тобою будэ.

Кліэй — шпрота. А кліэйюов — туолькі знай вытягаті. Оно закінэш, а кліэй вжэ і чэпіт на гачкові. І то найліепш на мухі бэрут.

Ковбун — пячкур. Возьмі удочку і хоть над рыэчку. Посідімо, ковбунуов полапаемо. Што-што а ковбуны то в нас вэдуцця.

Краснюк — падасінавік. Чуть нэ ціелы дэнь пролазів і коб хоч дурная бэтка трапілася. І ідучы до дому, дай думаю в осіну на заклунях загляну. А там — краснюк на краснюкові сідіт. Ну туолькі краснюкуов то я шчэ в жыцёві нэ бачыв. І маленькі краснючкі, і вэлізарны краснючыска — аж очы розбігаюцця.

Сморшчыэ — чорныя плямкі ў бульбе. Вельмі лёгка вымаюцца яны з варанай бульбы і нагадваюць сабой маленечкі леяк. Што за паскудны картоплі лятось. Одны сморшчыэ. І сморшчыэ. Сморшч на сморшчові. І куолькі, здаецця, воны тут полежалі, а так псутісе почалі. То што будэ вэсною?

Утюор — равок у клёпках, у які ўстаўлялася дно ў бочцы ці нейкім іншым цэбрыку. Трэба новы утюор прогнаті і дно пэрэставіті, а то вжэ муоцно пропускаті почало.

(Канюкі)

Вынікі конкурсу „Ці ведаеш Беларусь?“

З нагоды 60 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі Польскае радыё ў Беластоку і Камітэт па тэлебачанню і радыёвяшчанню аблвыканкома ў Гродне аб'явілі ў кастрычніку г.г. супольны конкурс.

У Гродне конкурс праходзіў пад лозунгам **„Наша дружба ўз'яднала народы“**, а жыхары Беластоцкага, Ломжынскага і Сувальскага ваяводстваў адказвалі на дзесяць пытанняў па гісторыі Беларусі і яе сувязях з нашай краінай.

Конкурс выклікаў вялікае зацікаўленне. Толькі з нашага боку прыняло ў ім удзел 959 чалавек. Сярод адказаў знайшліся цэлыя па-мастацку аформленыя альбомы, якіх змест выходзіў далёка за рамкі, вызначаныя конкурснымі пытаннямі.

У выніку лясавання найбольш шчаслівай удзельніцай конкурсу **„Ці ведаеш Беларусь?“** аказалася **Аліна Барташук** з вёскі Грэдалі, вучаніца Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання імя Браніслава Тарашкевіча ў Бельску Падляшскім. Яна выйграла малагабарытны **тэлевізар.** Апрача яе сярод узнагароджаных знайшліся: **Ян Басалай** — рабочы Беластоцкай фабрыкі мэбляў, **Эва Давідовіч** — вучаніца пачатковай школы № 26 у Беластоку, **Аліцыя Паўлоўская** з Кузніцы, **Міраслава Пракапюк** з вёскі Курашава, вучаніца гайнаўскага агульнаадукацыйнага ліцэя, **Бажэна Стэфанюк** і **Бася Герасімюк** з вёскі Фальваркі Тыльвіцкія, вучаніцы Заблудаўскай пачатковай школы, **Язэп Залеўскі,** пенсіянер, жыхар Беластока і **Юрка Завойскі,** вучань агульнаадукацыйнага ліцэя імя Марыі Канапніцкай у Сувалках.

Усе каштоўныя ўзнагароды для нашых удзельнікаў конкурсу „Ці ведаеш Беларусь?“ фундавалі гродзенскія сябры. Гэтыя ўзнагароды асабіста ўручаў старшыня Камітэта па тэлебачанню і радыёвяшчанню аблвыканкома ў Гродне, **Яўгеній Місарэвіч.** І наадварот — савецкім удзельнікам конкурсу аб Польшчы і Беласточчыне ўзнагароды фундавала кіраўніцтва Польскага радыё ў Беластоку.

Конкурс „Ці ведаеш Беларусь?“ будзе ў нас пастаянным. У гэтым годзе супаў ён са святкаваннем 25 гадавіны Беластоцкага аддзялення Польскага радыё. **(вр)**

Старшыня гродзенскага Камітэта па тэлебачанню і радыёвяшчанню ***Яўгеній Місарэвіч уручае Аліне*** *Барташук галоўную ўзнагароду. У сярэдзіне галоўны рэдактар Польскага радыё ў Беластоку Януш Вэранічак.*
Фота З. Лянкевіча.

Радасці і праблемы

Прыгожы вялікі будынак тоне ў застыгшых ў познаасенняй маркоце дрэвах. Паміж аголенымі галінамі праблісквавюць школьныя вокны, праз шыбіны якіх відаць схіленыя над партамі дзіцячыя галавы. На калідорах цішыня, толькі час ад часу з класных залаў далятаюць прыглушаныя настаўніцка-вучнёўскія дыялогі. Сцены калідораў упрыгожаныя газеткамі, якіх тэматычнасць гаворыць аб рэгулярным выменьванні. Званок абвясціў канец урока і вясёлая вучнёўская грамада з шумам пакідае класы. Дырэктара школы, Сцяпана Бурылу, застаем у настаўніцкім пакоі над раскладам заняткаў. Дае нейкія парады сваім настаўніцам. Праз дзесяць хвілін школа зноў заціхае і ў настаўніцкім пакоі пачынаецца спакойная размова.

Пачатковая школа ў Малінніках налічвае 120 вучняў. Апрача гэтага мае яна два філіялы ў Рыгораўцах і Вульцы, дзе вучыцца наступных 65 вучняў. Сваёй дзейнасцю ахапляе яна навакольныя вёскі. Трэба давозіць дзяцей. І тут першая праблема, недахоп адпаведных дарог. Непатрэбнае трачанне вучнёўскага часу.

— Ёсць два зборныя пункты, — гаворыць дырэктар, — Москаўцы і Вулька. І калі б ехаць праз Рыгораўцы дык усяго толькі 6 кіламетраў. Але там такая дарога, што і прайсці цяжка. У сувязі з гэтым трэба рабіць крут звыш адзінаццаць кіламетраў. Часта толькі на адны даезды дзеці трацяць па тры гадзіны. Дырэкцыя наладзіла дзецям дадатковае харчаванне. Харчы давозяць з Орлі. Але кухня пры Гміннай школе ў Орлі настолькі малая, што не ў сілах абяспечыць харчамі нават сваіх вучняў. Давялося купляць харчы з арлянскай гасподы за большую цану.

— Настаўніцкая кадра? Можна тут сказаць рознае. Няма сумненняў аднак, даюць з сябе ўсё. Перашкаджае недахоп поўнакваліфікаваных спецыялістаў і нестабільнасць кадраў.

Дырэктар пачаў пералічаць. Трывожыць недахоп адпаведна падрыхтаванага матэматыка. Ну і праблема стабілізацыі. На працягу апошніх пяці год са школы адышло шмат настаўнікаў.

— У чым прычына?

— Я думаю, — адказвае дырэктар, — перад усім у тым, што школа не мае магчымасці абяспечвання настаўнікаў кватэрамі. А гэта істотная справа.

Адчуваецца тут недахоп людзей і на замяшчэнне. Пасля першага паўгоддзя дзве асобы адыходзіць на мацярынскі водпуск, адна бярэ водпуск на пісанне магістэрскай работы, а замясціць іх няма кім.

Нягледзячы на трывожачыя праблемы, школа жыве поўным жыццём. Дзейнічаюць тут шматлікія вучнёўскія арганізацыі. Асабліва на высокім узроўні пастаўлены СКС. Дзякуючы ахвярнай і настойлівай працы настаўніка Георгія Навумчука, дабіўся ён урадлівых пладоў. У мінулым годзе чацвёртае месца ў ваяводстве ў лёгкаатлетычным многаборʼі. У гэтым годзе першае месца ў тым жа многаборʼі на спаборніцтвах паадакруговых. А хто любіць песню — дык, калі ласка, запрашае вельмі добры і вядомы хор, які вядзе вопытная настаўніца Галіна Навумчук.

Зноў вяртаемся да ўрокаў, да навучання беларускай мовы.

— Ёсць праблемы з бацькамі, але крыху і мы, настаўнікі, не дагледзелі, — заяўляе дырэктар. — Быў такі час, што беларуская мова стаяла ў нас на нізкім ўзроўні. Але апошнім часамназіраецца паправа. І ўжо малодшыя класы, асабліва другі і трэці, у навучанні беларускай мовы стаяць высока, і колькасна і якасна. Трэба адзначыць, што маем мы цяпер добрага спецыяліста, Тамару Русачык — выпускніцу кафедры Беларускай філалогіі ВУ.

І яшчэ справа даезду настаўнікаў. Некаторыя карыстаюць з аўтобусаў, а тыя на жаль не прытрымоўваюцца ніякіх правіл. Асабліва тыя, якія падпарадкаваны Аддзелу ПКС у Сямяцічах. Ездзяць як ім захочацца. Чаму так?

Міхась Шаховіч

(Працяг са стар. 1)

ЦУДОЎНА! ПРОСІМ ЧАСЦЕЙ!

зюлька“ ў апрацоўцы Я. Петрашэвіча, як і жартоўных „Прадай, бабушка, бычка“ і „Жаніўся стары на маладзенькай“. У выкананні апошняй на асаблівае вылучэнне заслугоўвае саліст К. Гжыбоўскі, якога беластаччане сваімі бісамі проста не хацелі адпусціць ад мікрафона. Багатыя галасавыя дараванні і выканаўчае майстэрства паказала таксама салістка М. Карпач — па жаданню публікі ёй даводзілася некалькі разоў паўтараць сваё выкананне. Побач з беларускімі народнымі мелодыямі ў рэпертуары ансамбля былі багата прадстаўлены творы беларускіх і рускіх савецкіх кампазітараў: А. Новікава „Радзіма, Ленін, Партыя“, І. Зелянкевіча „Родная старонка“, Я. Пцічкіна „Я люблю сваю зямлю“, А. Шыдлоўскага „Ляці, наша песня“, І. Кузняцова „Ішлі партызаны“, М. Корсака „Беларускі родны край“ і шэраг іншых. І кожны з гэтых твораў атрымаў адпаведную да свайго зместу і задумы яго аўтара музыкальна-галасавую інтэрпрэтацыю. Наколькі трапна гэта ўдавалася ансамблю, пераканаўча сведчыла захапленне слухачоў выкананнем польскай народнай мелодыі „Плыве гусь вадою“. Не ўступалі спевакам і танцоры, што паказалі аж пяць харэаграфічных нумароў, сярод іх такія развітыя сюжэтныя кампазіцыі як „Купалінка“, „Залатыя каласы“, „Бульба“. З адчування нюансаў беларускага народнага танца, з пластыкі руху танцораў відаць была і адаронасць выканаўцаў і добры мастацкі густ пастаноўшчыц танцаў Л. Ляшэнка і З. Цвятковай. Проста дзіву даешся, наколькі дакладна адпрацаваны ўсе крокі і сітуацыі. Тое ж самае неабходна сказаць і пра выканаўчае майстэрства аркестра, які хоць і не выступаў з самастойнымі нумарамі, але даваў па ходу праграмы шэраг музыкальных уставак-інтэрмецца. Гродзенскія музыкі прадэманстравалі дасканалае валоданне інструментам і адчуванне асаблівасцей твораў. А якая ж цудоўна напеўная і крыштальна чыстая беларуская мова ў канферансье Л. Карпач!..

І таму, гледзячы і слухаючы выступленне ансамбля, проста не верылася, што выступаюць самадзейнікі, а не прафесіяналы. Наштодзень жа гэтыя прыгожыя дзяўчаты і маладзіцы, стройныя юнакі і мужчыны працуюць паляводамі, даяркамі, трактарыстамі, аграномамі, заатэхнікамі, настаўнікамі. І як жа ж гарманічна аб'ядналася ў іх асобах ахвярная праца на калгаснай ніве з плённымі вынікамі на ніве сцэнічнага мастацтва!

І тут цяжка ўстрымацца ад заўвагі, што якраз нашым харавым калектывам можна многаму павучыцца якраз у нашых савецкіх сяброў „прагрэсаўцаў“, якім павінна быць самадзейнае мастацтва. Патрэбны нам таксама падобны адкестр і неабходны вось іменна такія, пранікнутыя ў кожнай дробязі беларускім нацыянальным каларытам, касцюмы для калектываў.

Ансамбль песні і танца выступаў таксама ў Гарадку, Саколцы і Бельску. Усюды ён пакінуў не толькі вялікую ўдзячнасць за чароўныя выступленні, але і пажаданне, каб госці з Беларускай ССР наведвалі нас як мага часцей!

Мікалай Гайдук

Белавежу ўзялі ў валоданне п'яныя турысты і лясную жамчужыну пераўтварылі ў ВДГТП (Вялікае Дзікунска-Гарлапаністае Турыстычнае Прыволле).

Аргументуючы законнасць гэтага кроку, спасылаюцца на табліцу, якую паставілі ў цэнтры пасёлка тузэмцы: „Белавежа — рай для турыстаў“.

- Ой людзі, людзі, ці не лепш было б паставіць турыстычны выцвярэзнік?

(рл)

(Працяг са стар. 1)

Маленькая вёсачка Белагорцы згрудзілася ў адну жменьку.

БЕЛАГОРЦЫ

ходжанню татарынам з Крушынянаў і служыў старшым афіцэрам у царскай арміі. Але абодва яны ўпісаліся ў памяць народную не надта прыемна: прысвоілі сабе **сервітут** на ўспомненым урочышчы Старына, загадалі абкапаць яго глыбокім ровам і не дазволілі нават ступіць туды навакольным сялянам. Толькі пасля доўгага і настойлівага змагання ўдалося навакольнай сялянскай бядоце адваяваць права карыстацца гэтым сервітутам. Наколькі тутэйшыя паны грэбавалі простым людам сведчыць хоць бы і тое, што нават і пасля смерці не хацелі яны ляжаць на могілках побач з хамамі-мужыкамі — Бараноўскі загадаў пахаваць сябе ў полі пад лесам, а ўладальнік суседняга маёнтка Гурка, Дашкевіч — у сваім лесе.

Карыцкі і часткова Бараноўскі недзе ў канцы XIX і на пачатку XX стагоддзяў распрадалі свае маёмасці сялянам з навакольных вёсак, што і відаць па прозвішчах цяперашніх насельнікаў Белагорцаў: **Гарбуз, Дзядзель, Зелянкевіч, Каханоўскі, Курцэвіч, Кучынскі, Пучкевіч, Пэтэльскі.** Але дабра яны тут не спазналі.

З уласнага загона пракарміцца было немагчыма, таму хто дуж падаваліся на розныя заробкі. У суседніх Пілатоўскім і Скрабляцкім лясах на порубах **дзерлі яловую кару**, сушылі, таўклі і малолі яе ў вадзяным млыне каля **Возера** на рэчцы Нетупе і прадавалі ўласнікам славутых гарбарняў у Крынках. Займаліся таксама збіраннем у полі „гергаў“, г.зн. **крамянёў**, таўклі іх і прадавалі на выладку млынавых камянёў. Працавалі і ў мясцовай цагельні, з тае цэглы пабудавана было ўсё, што калісьці паўстала мураванае ў Крынках.

Хоць жылі белагорцы бедна, але свой гонар мелі. Захавалася тут памяць пра тое, як у часе Студзеньскага паўстання 1863 г. белагорскі здаравяка **Ігнат Дзядзель** на сваіх плячах насіў паўстанцам у іх лагер у **Перацёсах** саланіну і іншую жыўнасць. У міжваенны перыяд дзейнічалі тут гурткі КПЗБ, Грамады і Таварыства беларускай школы, а ў часе гітлераўскай акупацыі — атрады савецкіх партызанаў, з якімі мясцовае насельніцтва ўтрымоўвала цесную сувязь. У суседнім Санніцкім лесе і цяпер яшчэ захаваліся сляды пасля зямлянак партызанскага атрада імя Каліноўскага. У ліпені 1944 года на рэчцы Нетупе ішлі жорсткія баі. Тут, каля Белагорцаў, загінуў генерал-маёр Савецкай Арміі **Віктар Жолудзеў**. Грамадства гміны Крынкі ў бягучым годзе паставіла яму помнік каля шашы, непадалёк Трэгляў.

І ў часе нямецкай акупацыі і ў першыя гады пасля вызвалення тут страшэнна дакучалі розныя банды грабежнікаў. Здзекаваліся гэтыя „кажушнікі“ над старымі і малымі, вымяталі з хат усё спрытна: ад хлеба і саланіны пачаўшы і на падушках ды льняным валакне кончыўшы. Вельмі цяжка было станавіцца тутэйшым людзям на ногі на разбураных і разрабленых гаспадарачках і таму большасць белагорцаў падавалася за сваім шчасцем у іншыя бакі і краіны. Аднак тыя, хто астаўся на родным загоне, не апусцілі рук. Многія з маладых закончылі сярэднія і вышэйшыя школы; інжынерамі сталі: **А. Кучынскі, Г. Зелянкевіч і М. Пучкелевіч,** прафесарам вышэйшай школы — **Я. Зелянкевіч,** афіцэрам — **М. Кучынскі,** юрыстам — **В. Зелянкевіч** і г.д.

Сёння белагорцы хоць і з'яўляюцца вёсачкай маленькай, але затое працавітай, а самы лепшы гаспадар у ёй — гэта **Віталіс Гарбуз,** які займаецца гадоўляй і прадае дзяржаве ў год па 30-40 кормнікаў. Меліярацыя, электрычнае святло, механізацыя змянілі на лепшае жыццё ў ціхіх і ўтульных Белагорцах. Настолькі ціхіх, што нават **бабры** пасяліліся тут на рэчцы Нетупе і заснавалі ва ўрочышчах **Трэгелеўшчына і Чорны Рог** свае сялібы, пабудавалі запруды, каб павысіць узровень вады ў рэчцы...

І скажыце, ці ж не варта наведаць маленькія Белагорцы?

М. Гайдук
Фота аўтара

НА РАЗВАЛІНАХ БЕЛЬСКА

Адна маладая жыхарка Бельска сказала мне па сакрэту:

— Не люблю я Бельска. Малы горад. Кожны пра кожнага амаль усё ведае. Ведае, з кім я гуляю, хто да мяне прыходзіць... і зараз усё па горадзе разносіцца.

15 гадоў таму назад гэты горад святкаваў сваё дзевяцьсотгоддзе.

— Толькі тады, — адзначае начальнік гарадскога ўпраўлення **Ян Садоўскі,** — апрача гісторыі, мы не мелі амаль нічога, чым маглі б пахваліцца. Старое, драўлянае будаўніцтва, а з прадпрыемстваў — толькі рашарня, якую, на добры лад, трэба было б даўно закрыць, каб людзі там не мучыліся. Тады, у 1962 годзе, калі мы адзначалі сваё дзевяцьсотгоддзе, у Бельску быў толькі адзін спулдзельчы жылы блёк. Цяпер у спулдзельчых кватэрах жыве амаль тысяча сем'яў. Гэта больш-менш чацвертая частка ўсіх пастаянных жыхароў горада. Аднак яшчэ больш, бо аж паўтары тысячы членаў жыллёвай спулдзельні (з поўным узносам) чакаюць на свае кватэры. У пабудове звыш 300 прыватных жылых асабнякоў. Кожны год прыбывае іх у Бельску амаль па сотні. Паяўляюцца цэлыя кварталы з аднасямейнай забудовай. У раёне вуліц Войска Польскага і Дубяжынскай вызначылі мы 150 будаўляных дзялянак, а між вуліцамі: Ліповай, Кляшчэлеўскай і Галавескай аж 250.

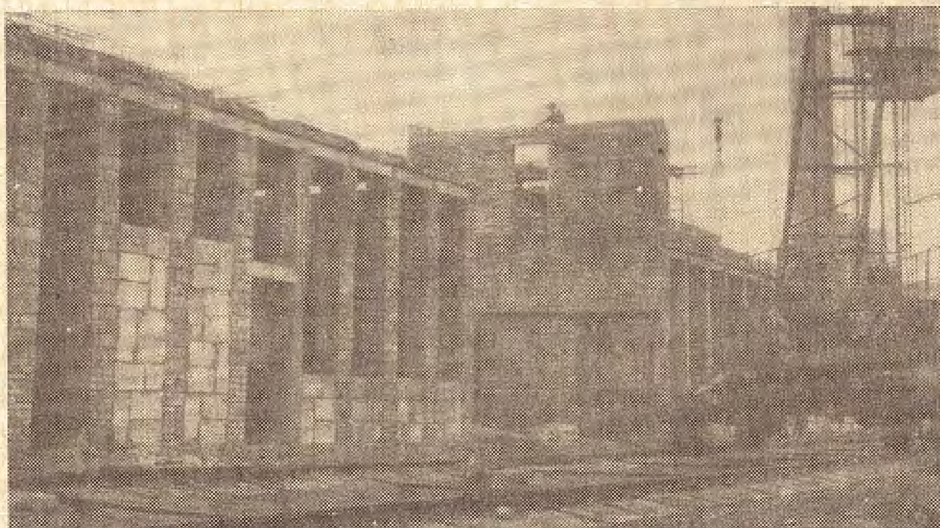
Оля Грыгарук ужо на заслужанай пенсіі. Працавала шмат гадоў у павятовым камітэце партыі. Пытаю яе пра стары Бельск.

— Стары Бельск? Пэўна што добра памятаю. Вось тут, дзе цяпер камітэт і гміна, быў цэнтр даваеннага горада. Нізенькія домікі з невялічкімі акенцамі. У каго ў хаце было тры-чатыры пакоі, лічыўся багацеем. Рабочыя сем'і найчасцей памяшчаліся ў адным пакойчыку з кухняю.

А цяпер? Рабочы з рамонтнага прадпрыемства Язэп Лапінскі гаворыць мне, што жыве ў спулдзельчым памяшканні тыпу М-5.

— А ўсё ж яшчэ нейкіх сто сем'яў — прызнаецца начальнік Садоўскі, — жыве ў нас у старых, амаль спарахнелых дамах.

Такімі дамамі да нядаўна была забудавана цэлая цэнтральная вуліца Бельска, вуліца Міцкевіча. Цяпер на яе развалінах ідзе пабудова гандлёва-паслуговага корпуса. Тры павільёны (плошча звыш 3 тысяч квадратных метраў) будуць спалучаны пасажамі. У павільёнах спажывецкія крамы, спартыўных тавараў і пісьмовых прылад, турыстычнае бюро і шмат яшчэ чаго іншага.

Тут калісьці быў цэнтр горада з драўлянымі маленькімі домікамі.

— Мы хочам, — кажа начальнік Садоўскі, — каб Бельск быў вялікім, прыгожым горадам.

І таму трэба будаваць. Але дзе? У чыстым полі, дзе няма ні вады, ні каналізацыі, ні электралініі? Прыходзіцца будаваць на развалінах старога дзевяцьсотгадовага Бельска.

— Скажыце мне, — пытае гэты ж самы рабочы Язэп Лапінскі, які з'яўляецца сакратаром партыйнай арганізацыі ў сябе на прадпрыемстве, — скажыце, калі ласка, калі ўрэшце ўлады закончаць рамонт вуліцы „22 Ліпца“? Два гады ўжо раскапаная гэтая вуліца!

За адказам звярнуўся я да сакратара гарадскога камітэта партыі, але і ён, Мікалай Хурса, развёў бездапаможна рукі.

— Гэтая вуліца нам ужо спаць не дае. Яе рамантуе прадпрыемства з Беластока і на яго працу мы, практычна, не маем аніякага ўплыву. Пастараемся аднак у наступным годзе ўрэшце закончыць рамонт гэтай вуліцы. На тым, на жаль, бяда з раскопанымі вуліцамі ў нас не закончыцца. Неўзабаве прыдзецца раскапаць цэнтр. Няма ніякай рады. Новы горад трэба будаваць ад зямлі.

Валянціна Красоўская ў Бельску ад 1974 года.

— Што тут змянілася ў гэтым годзе? — пытаю яе.

— О, шмат чаго змянілася! — гаворыць яна ў захапленні. — Жылы пасёлак ля вуліцы Касцюшкі, паявіліся новыя гандлёвыя павільёны, гарадскі парк, спартыўны стадыён...

Сакратар гаркома, Мікалай Хурса:

— У параўнанні з 1975 годам прамысловая прадукцыя, а таксама і даход насельніцтва горада, павялічыліся ў нас на 89 працэнтаў. Гэта найлепш сведчыць аб павышэнні жыллёвага ўзроўню жыхароў Бельска.

— А ўсё ж, — гавару сакратару, — жанчыны ў вас наракаюць, што трудна ў Бельску знайсці працу.

— На жаль, гэта праўда, — уздыхае сакратар. — І гэта адносіцца перш за ўсё да сем'яў выдатных спецыялістаў, якія тут неабходныя, якія добра зарабляюць, а для жонак працы няма. З думкай аб гэтым будуем у Бельску трыкатажнае прадпрыемства, у якім знойдзе працу 300 жанчын. У наступных гадах таксама штосьці яшчэ будзе, але аб гэтым зарана гаварыць.

Вось так на развалінах старога горада супольнымі намаганнямі жыхароў і ўлад кшталтуецца новае аблічча Бельска.

Віктар Рудчык
фота аўтара

Беларуская літаратура

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЗМІТРОК БЯДУЛЯ — ЧАСТКА X

Постаці жанчын. Амаль у кожным дарэвалюцыйным апавяданні Бядулі выступаюць жанчыны. Згодна з сапраўднай пазіцыяй, роляй у сямейным жыцці вясковых жанчын трактуе іх пісьменнік як вялікіх мучаніц і гераінь адначасна. Пісьменнік з глыбокім веданнем рэаліяў вясковага побыту рысуе жаночыя постаці. Цікавіць яго галоўным чынам жанчына-маці, жанчына-жонка, жанчына-нявестка. Звяртае ён увагу на паднявольную пазіцыю жанчыны ў сям'і, на яе выключную ахвярнасць. Хаця Бядуля нідзе непасрэдна не параўноўвае этычных вартасцей жонкі і мужа, то ўсё ж такі ўсім ходам падзеі падкрэслівае яе маральную дамінацыю і фізічную падняволенасць.

Пазіцыя жанчыны ў дарэвалюцыйнай беларускай сям'і прадстаўлена ў першых сказах аднаго з найранейшых апавяданняў Бядулі — у „Тулягах“.

„— Бадай цябе трасца, бадай цябе! — буркнуў Арцём і паставіў апарожненую ўжо пляшку ад гарэлкі на стол,

— Ё-о-о чаго з'есці? — вышэй крыкнуў ён п'яным голасам, адвярнуўшыся ад згорбленай, забітай горам жонкі, каторая капалася каля прыпечку.

— Эй, сцерва, кратайся, — бо калі трэсну!, — і яго кулак ужо засвістаў у яе над вухам, як ластаўка над сваім гняздом.

Арцёміха здаўна ўжо прывыкла да яго лупцоўкі, дык і не старалася б нават выкруціцца, але ў гэты самы момант з шырокага ложка пачуўся слабы тоненькі галасок: „Піць, мамачка, піць!..“

Гэтую сцэну можна трактаваць як сімвалічную карціну старога беларускага жыцця. П'яны муж пры стале, забітая жанчына пры печы, хворае дзіця на ложку. Нешта падобнае можна было сустрэць у кожнай вёсцы і амаль у кожнай хаце. Вось гэтую страшэнную тыповасць і паказвае пісьменнік, нічога не абыходзячы, не падмяняючы і не калерызуючы. Страшэнная праўда жыцця з'яўляецца галоўным героем твора. Жыццё вясковай жанчыны Арцёміхі значаць крыжы на магілах яе дзяцей: „Юзя ўтапіўся, Марылю кабыла забіла, Агатку яна сама прыспала на ложку. Сцёпка так памёр ад нейкага безгалоўя...“

Умірае і апошняе, мабыць, дзіця Арцёміхі — Ганулька. Пісьменнік глыбока і пераканаўча рысуе паводзіны жанчыны ў вялікім няшчасці.

Даследчык, які не ведае беларускіх вясковых абставін, мог бы закінуць апавяданню надмерную сентыментальнасць. Аднак, ведаючы гэтыя абставіны, трэба падкрэсліць, што ўсё ў творы рэалістычнае. Постаць Арцёміхі, з яе нявольніцкай пакорай, з яе болем, прычытаннямі, трагічнай дэтэрмінацыяй — астаецца ў згодзе з тыповым псіхалагічным абліччам жанчыны-беларускі.

Блізкім па мастацкіх малюнках і ідэйнай накіраванасці да апавядання „Тулягі“ з'яўляецца апавяданне „Сымон“. Маем тут дачыненне толькі з версіяй той самай праблемы, якая завецца сялянскім горам. Выступаючы ў апавяданні селянін Сымон паступае з сваёй жонкай таксама як і Арцём. „Б'е ён сваю жонку штодзень, знаходзячы нейкую прыдзірку, і яму быццам лягчэй робіцца.

Сымоніха не бароніцца, не крычыць. Яна сама падстаўляе яму плечы...“

Таксама як і Арцёміха. Аднак апавяданне „Сымон“ не ёсць поўным паўтарэннем „Тулягаў“. Розныя ў гэтых творах заканчэнні. У першым апавяданні ўміраюць усе дзеці, застаюцца бацькі, у „Сымоне“ ўмірае маці, застаюцца дзеці і бацька.

Невядома якое з апавяданняў больш драматычнае. Па сутнасці адно і другое аднолькава трагічнае, адно і другое ілюструе беларускую бяду ў яе найгоршых праявах. Характэрнай, аналагічнай мараллю заканчваюцца гэтыя творы. У адным і другім творы мужытыраны як бы раскайваюцца, прызнаюць сваю віну, бачаць у сваіх паступках прычыну сямейнага няшчасця.

Беларусіяна

БЕЛАСТОЧЧЫНА Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

У лістападаўскім нумары штомесячніка „Вармія і Мазуры“ нашу ўвагу прыцягнуў артыкул „Беласточчына ў беларускай савецкай літаратуры“, у якім Сакрат Яновіч робіць пералік літаратурных твораў прысвечаных Беласточчыне. З увагі на тое, што ў паэзіі цяжэй устанавіць інспірацыю Беласточчыны, аўтар абмяжоўваецца толькі сухім пералікам паэтаў і загалоўкаў іх зборнікаў, у якіх можна знайсці гэты матыў. Даўжэй спыняецца на прозе. Апрача пераліку, дае кароткі змест пасобных твораў і прыводзіць галоўнае з жыцця аўтара, а асабліва тое, што было прычынай пазнейшага зацікаўлення Беласточчынай. Асабліва многа месца адводзіць творчасці Аляксея Карпюка і Пятруся Макаля, якім Беласточчына была калыскай іх дзяцінства.

Артыкул падзяляецца на дзве часткі. Першая, непараўнальна большая, прысвечаная творчасці аўтараў, якіх жыццёвая дарога некалі праходзіла праз Беласточчыну і другая — пісьменнікам, якія не маюць непасрэднай сувязі з гэтай зямлёй. Вялікім мостам, спалучаючым Беласточчыну з беларускімі савецкімі пісьменнікамі, з'яўляецца жыццё і дзейнасць Кастуся Каліноўскага. І тут аўтар дае пералік твораў прысвечаных правадыру Студзеньскага паўстання на Беларусі і Літве.

М. Шаховіч

ФАЛЬКЛОР

СЯМЕЙНАЯ

Як соненько заходзіло,
до карчомкі йду.
Першы пеўні заспявалі —
я гарэлку п'ю.
Другі пеўні заспявалі —
я й ні думаю.
Трэці пеўні заспявалі —
я дадому йду.
Спатыкае дзеверочок
у вішнёвум саду:
— Братавая маладая,
дзе жэ ж ты была?
Бо на цебе нагаечка
даўно гатова!
— Дзеверочку, мой браточку,
прашу ратаваць!
— Братавая маладая,
таго ні ўчыню.
Братавая маладая,
таго ні ўчыню,
бо як будзе мілы біці,
дзверы зачыню.
А як будзе мілы біці,
дзверы зачыню,
коб людзі ні сказалі,
што цебе люблю.

Ад Анны Трахімчук, 1891 года нараджэння, вёска Лука гм. Нараўка, запісаў 17 жніўня 1977 г. Мікалай Гайдук, нотная транскрыпцыя з магнітафоннай стужкі Людмілы Панько.

У беластоцкіх самадзейнікаў

У беластоцкім клубе БГКТ пасля летніх водпускаў зноў бурліць культурнае жыццё. Тут збіраюцца перш за ўсё маладыя дзяўчаты і юнакі: Ірка Рыбалт, Валя Шуста, Жэня Аўсенюк, Зінка Бандарук, Ірка Саўчук, Вальдэк Пісанко, Сцёпа Аўсенюк, Янка Піруга і іншыя — усе яны займаюцца ў драматычным гуртку пад кіраўніцтвам Янкі Крупы. Сёлета беластоцкія акцёры ездзілі з п'есай „Мараль Наталлі Зотавай“ Іды Эвальд у клубы ў Міклашах і Орлі. Іх пастаноўкі былі цёпла ўспрыняты вясковымі гледачамі. Усім спадабалася ігра беластоцкіх самадзейнікаў.

Зараз у клубе адбываюцца рэпетыцыі членаў драмгуртка. Яны падрыхтавалі п'есы: „Бацькоўскае благаслаўленне“, „Прымакі“ Янкі Купалы і паэму „Курган“ Янкі Купалы ў сцэнічнай апрацоўцы.

„Бацькоўскае благаслаўленне“ і „Мараль Наталлі Зотавай“ драматычны калектыў паставіў на вечарыне, якая прысвячалася 60 гадавіне Кастрычніцкай рэвалюцыі. З пастаноўкай „Курган“ выступілі на ўрачыстым Пленуме Галоўнага праўлення БГКТ, прысвечаным таксама 60 гадавіне Вялікага Кастрычніка. Абодва гэтыя мерапрыемствы адбыліся ў памяшканні ГП БГКТ у Беластоку.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

Члены аматарскага тэатральнага калектыву з Беластока ў пастаноўцы Е. Бондарава „Агледзіны“. Ставілі яны яе на мінулагоднім аглядзе беларускіх драматычных калектываў у Доме культуры ў Бельску.

ДЗЕЛЯ АБАРОНЫ

28 лістапада гэтага года адбыўся ў Беластоку юбілейны X ваяводскі з'езд **Лігі абароны краіны**, якая зараз аб'ядноўвае ў Беластоцкім ваяводстве звыш 40.000 членаў і праводзіць шматбаковую дзейнасць.

Удзельнікі з'езду падвялі вынікі чатырохгадовай дзейнасці. Асабліва вялікія поспехі Ліга адзначае ў абучэнні шафёраў легкавых і грузавых аўтамабіляў, а таксама трактарыстаў для патрэб вясковай гаспадаркі, у наладжванні заняткаў з вучнямі розных школ, у пабудове радыёабсталявання для далёкіх сувязей з сябрамі з іншых краін, у пабудове мадэляў самалётаў і суднаў, у падрыхтоўцы кандыдатаў да вышэйшых навучальных афіцэрскіх устаноў.

Вельмі папулярныя сярод членаў і прыхільнікаў Лігі спартыўна-абаронныя спаборніцтвы, у якіх на працягу чатырох мінулых гадоў прыняло ўдзел аж 325 тысяч чалавек рознага ўзросту і прафесій.

Найбольш актыўна дзейнічаюць гурткі Лігі ў Беластоку, Васількове, Карыціне, Саколцы, Боцьках і Сухаволі. Гэта асабліва было адзначана ў справаздачным дакладзе. З гэтага ж дакладу вынікала таксама, што члены Лігі ў 1974-1977 гадах шчыра папрацавалі грамадскім чынам, найчасцей пры пабудове аб'ектаў для заняткаў па спартыўна-абаронных мерапрыемствах. Вартасць іх грамадскай працы ацэньваюць на звыш 3 мільёнаў злотых.

Шырокая дзейнасць членаў Лігі знайшла высокую ацэнку ў прадстаўнікоў партыйнага і адміністрацыйнага кіраўніцтва Беластоцкага ваяводства. Гэтае ж прызнанне праявілася таксама і ў высокіх узнагародах, якімі Рада Дзяржавы, Міністэрства Абароны і іншыя ўстановы ўганаравалі многіх дзеячоў Лігі.

З'езд выбраў новае грамадскае праўленне і вызначыў праграму дзейнасці гэтай арганізацыі на чатыры наступныя гады.

(вр)

Разведка гаспадарнасці

КРАМА БЕЗ ПРАДАЎЦА

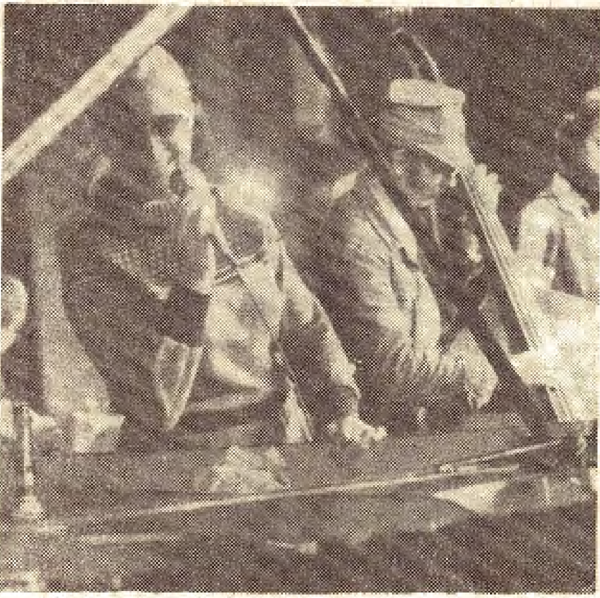
У Сушчы (гміна Міхалова) пабудаваны пры дапамозе грамадскага чыну прасторны кіёск. Раней у ім прадавалі спажывецкія прадукты. Мясцовым жыхарам ды з суседняй вёскі Бяндзюга было выгадна рабіць пакупкі. Аднак усё скончылася. Хто ўзяўся прадаваць, то ўсё „манка“. Ажно страх абляцеў ахвотных падняцца працаваць у краме. Намервалася быць прадаўшчыцай адна тутэйшая дзяўчына, ды закрычалі яе; „найперш няхай бацька кароўку паабяцае трымаць на тое, каб у выпадку „манка“ (яно кожную сушчанскую прадаўшчыцу праследавала) было чым плаціць“. Дык і тая збаялася. І так ужо некалькі гадоў сушчане ходзяць за кожнай, нават самай дробнай пакупкай, у вёску Круглы Лясок. А туды да двух кіламетраў будзе. З Бяндзюгі яшчэ далей.

Кіёск з прадуктамі першай патрэбнасці тут усім прыдаўся б. Летам над рэчку Нарву прыязджаюць адпачываць зматарызаваныя жыхары Беластока.

ГС у Міхалове павінен зноў адкрыць кіёск у Сушчы. Жыхары Сушчы і раскінутых сялібаў у гэтай надрэчнай ваколіцы былі б вельмі ўдзячны за гэта.

Іван Непаседа

Marianna Wróblewska

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвала Крыстына Шульц з Сямяціч.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Г. аддала ў арэнду Д. 2 га зямлі на тры гады. Тэрмін арэнды скончыўся восенню 1975 года. Хоць Г. патрабавала звароту зямлі, Д. пасеяў азіміну і ў 1976 годзе ячмень і авёс. Сабраў таксама ўраджай. Г. у пачатку 1976 г. выступіла ў суд з патрабаваннем прымусовага высялення Д., аднак правамоцнае рашэнне суда атрымала толькі ў канцы гэтага года, калі Д. зноў пасеяў азіміну. Судовы выканаўца выканаў рашэнне, аднак Д. лічыць, што ўраджай жыта з 1977 г. належаўся яму і, паколькі ўраджай сабрала Г., пагражае судом. Г. лічыць, што не толькі ўраджай з 1977 г. належыцца ёй, але Д. павінен заплаціць за карыстанне з зямлі ў 1976 г. Як трэба было б разлічыць Г. і Д.?

АДКАЗ: Калі кончыўся тэрмін арэнды, Д. стаўся ўладальнікам зямлі са злым намерам. Таму ён не меў права да ўраджаю за 1976 г. Г. можа патрабаваць ад яго звароту вартасці ўраджаю, ад якой трэба адлічыць яго выдаткі на засеў і дагляданне збожжа. Калі б праца была выканана нядбала і ўраджай быў горшы, чым пры належным дагляданні, Г. можа патрабаваць вартасці нармальнага ўраджаю. Д. не мае ніякіх асноў, каб патрабаваць заплаты за ўраджай з 1977 г., які сабрала Г. Ён можа толькі патрабаваць звароту сваіх выдаткаў на засеў азімін у 1976 годзе, і толькі ў межах беспадстаўнага збагачэння Г. Прыкладна, калі б у выніку дрэннага надвор'я азіміна змарнавалася і Г. не мела з яе карысці, Д. ніякая кампенсацыя не належалася б.

Дарагое Сэрцайка, ужо два гады хаджу я з Косцем. Кахаем адно другое і ўжо нават аб вяселлі гаварылі. Маме ён таксама спадабаўся, бо не п'е, не курыць, спакойны, працавіты. Выгадаваўся ў цяжкіх умовах: бацька алкаголік, шмат пацярпелі ад яго Косця з маткай. Мама аб гэтым ведала, Косця сам гаварыў, і спачувала ім. Але ўсё павярнулася ў другі бок, калі хтосьці маме сказаў, што як бацька алкаголік, дык і сын п'яніцай будзе. Мама сказала, што ўжо два гады да нас прыходзіць, але ніколі не запіўся. Але гэты „хтось", бо мама не хоча яго назваць, сказаў, што хоць і не п'е цяпер, то ў будучыні напэўна піць будзе. І мама паверыла. Катэгарычна забараніла мне з ім спатыкацца. Я маме тлумачу, што Косця перажыў сам многа праз бацьку-п'яніцу і нянавісць да ўсіх п'яніц чуе. І сам на гарэлку глядзець не можа. Я перад Косцем усё скрываю, спатыкаюся з ім тайком, але ён сам ужо заўважае, што нешта кепскае дзеецца, дапытваецца, і я ўжо далей так трываць не магу, але і сказаць адкрыта баюся. Баюся, каб гэтыя плёткі не разбурылі нашага шчасця. Што рабіць, Сэрцайка?

Люба з Бельшчыны

Не першай табе пляткары справы папсавалі, напсулі нерваў і табе і сям'і. Але пляткарам рота не заткнеш. Галоўнае — даць ім рашучы адпор. Што ж, трапляюць яны на наіўных, якія вераць ім, так як паверыла твая мама. Яна ж знае хлопца, дык пляткарка не магла ачарніць яго цяпер. „Прадсказала" будучыню. На якой падставе? Якраз усё гаворыць за тое, што Косця, нацярпеўшыся ад бацькі-п'яніцы, як сама кажаш, зненавідзеў гарэлку. Старайся пераканаць маму, што пляткары — адсталы элемент, які крыўдзіць наіўных людзей. Мама ж твая мае вочы і розум, і сама без „дапамогі" можа ацаніць хлопца. Косці далікатна скажы ў чым справа. Яму важна будзе, што ты верыш яму, кахаеш яго. А гэта ж галоўнае.

Сэрцайка

Куток практычных ведаў

Дагляд броваў

Дагляд броваў нескладаны. Раніцай пасля мыцця раіцца звычайнай зубной шчоткай некалькі разоў прычасаць бровы то ў адзін, то ў другі бок.

Добра на шчотку нанесці кропельку алею або рыцыны, любога тлустага крэму. Змазванне засцерагае бровы ад высыхання, асабліва ў ветранае або сонечнае надвор'е.

Пры жаданні форму броваў можна змяніць: зрабіць іх больш тонкімі, прамымі, круглымі. Аднак вельмі змяняць форму броваў не трэба, таму што гэта парушае гармонію твару. Апрача таго, трэба ўлічваць, што каму падыходзіць. Калі бровы злётку ўкарочаны, яны маладзяць твар. Чым вышэй бровы, тым больш і выразней здаюцца вочы. Таму, калі вы рашылі зрабіць свае бровы больш тонкімі, выскубаць лішнія валаскі раіцца толькі з ніжняй іх часткі.

Лепш за ўсё гэта рабіць пінцэтам. Пры выскубванні захоўвайце простыя правілы гігіены. Памыйце рукі і твар з мылам, пінцэт пратрыце адэкалонам.

Пасля гэтай працэдуры скура часам чырванее. Калі чырвань неўзабаве не пройдзе, змачыце скуру растворам борнай кіслаты. Улічыце: калі скура броваў чырвоная ад запалення або пакрыта гнайнічкамі, нічога рабіць з бровамі нельга.

Бровы ніколі не галіце, на скуры застаюцца сляды ў выглядзе чорных кропак. Да таго ж валаскі хутка адрастаюць, становяцца цвёрдымі, тырчаць у розныя бакі.

Нярэдка жанчыны падфарбоўваюць бровы. Тут таксама трэба ўмеранасць: празмерная чарната надае твару ненатуральны выгляд.

Падфарбоўвайце бровы спецыяльнымі алоўкамі, стараючыся пафарбаваць толькі валаскі, а не скуру. Лепш праводзіць алоўкам супраць валаскоў, каб пафарбаваць іх раўнамерна.

І яшчэ адна парада: калі вы знайшлі форму і колер броваў, якія вам да твару, старайцеся захоўваць іх заўсёды.

Сяброўка

БЕЛАРУСКАЯ МОДА

Сукенка з шэрага ільну з шэрымі карункамі (з мінскага Дома мадэляў).

Толькі скнара і лянівы не выпісвае „Нівы"

Супярэчанняў не было: усе паважалі Ханса за доўгагадовую службу на флоце. Але не было і талковай прапановы: куды ж накіравацца? Большасць крычала, што трэба прабівацца на захад і здацца англічанам. Але гэта была авантура. У вузкім праліве дацкіх астравоў іх лодку вылавілі б, як рыбу ў лужыне.

Ханс Шроткамп рашыў:

— Ёсць яшчэ шанц...

— Выкладвайце! — распарадзіўся старшы рулявы. Ён ніяк не мог вымавіць звычайнае „ты".

— Курс на ўсход!

— Ото!

Гэта прагучала, як выстрал. Матросы зашумелі. Вось, сапраўды, з глузду з'ехаў, ці што? Здавацца рускім! Ды ўжо лепш пад расстрэл! Ці мала чыталі і чулі аб жорсткасці рускіх! Не, што хочаце, толькі не бальшавікі...

— Матросы, вас абманваюць!

Усе азірнуліся. З-за вугла, дзе стаялі палонныя афіцэры, крочыў было ўперад палкоўнік фон Хасель.

Ханс Шроткамп, скрыгануўшы зубамі, павярнуўся да афіцэраў.

— Зброд, варты жалю! — злосць клякатала ў яго горле. — Нікчэмныя стварэнні! Яшчэ слова, і выпушчу чаргу прама ў бруха...

Ён павярнуўся да каманды, ужо спакайней:

— Не псіхуйце вы, чорт вас усіх забяры! Гэта ж старыя бязглуздыя байкі...

Але яго зноў перакрычалі. Не, рускі палон — гэта нікому не ўсміхалася. Матросы ўжо ўявілі сябе з адрэзанымі насамі і вушамі.

— Папрацуйце галавой, рабяты, — сказаў Ханс, перачакаўшы, калі яны сцішацца, — на які чорт Гітлеру спатрэбілася тапіць „Мемель", каб даказаць зверствы рускіх?

Гэты довад зрабіў уплыў, усе прыціхлі.

— Калі я апошні раз гуляў у водпуску, — працягваў ён, — я лавіў маскоўскае радыё. Нашы салдаты, якія здаліся рускім, самі гаварылі, што з імі ніякай бяды не было.

Ханс сам дзівіўся, як лёгка сарвалася з яго вуснаў гэта „маскоўскае радыё". Ён ніколі не слухаў маскоўскага радыё. Але трэба ж было, каб яго чорт узяў, прымаць рашэнне, пераканаць астатніх.

— Ды ты, бадай, сам камуніст або што-небудзь такое?

— Вось ужо лухта! Я хлапчуком сам быў актывістам гітлерюгенда, — зноў зманіў Ханс і, калі ўсе прыціхлі, дадаў:

— А акрамя, як на ўсход, ходу нам няма. Або, матчыма, хочаце да сваіх? Пад аўтаматы? Так, я яшчэ жыць хачу...

Частка матросаў падтрымала Ханса. Іншыя ўсё яшчэ спадзяваліся на нейкі іншы зыход. І тут у Шроткампа знайшоўся нечаканы саюзнік.

Галоўны механік, які маўчаў да таго часу, дачакаўшыся мінуты цішыні, раптам сказаў:

— Матросы, обермат Шроткамп мае рацыю. Здацца Івану — гэта апошні шанц застацца ў жывых. Нас, вядома, не расселяць у вілах на паўднёвым беразе, але жраць жыўцом таксама не будуць. Пакуль не позна, я прапаную ісці на ўсход...

Гэта вырашыла ўсё. Калі ўжо самі афіцэры гавораць, што рускі палон — адзіны шанц выжыць, значыцца, так яно і ёсць. Іншага шляху не застаецца.

Старшы рулявы ў роздуме апусціў галаву.

— Так ці гэтак — усюды капут. Але адказваць за гэта я не хачу, шукайце іншага камандзіра.

Ён дэманстратыўна сунуў рукі ў кішэні і адвярнуўся.

— Прапаную Шроткампа, — сказаў адзін матрос. Іншых прапаноў не было.

У першы момант Ханс Шроткамп разгубіўся, але зараз жа ўзяў сябе ў рукі:

— Добра, згодзен. Значыцца, вырашылі — прабіваемся на ўсход... А цяпер усе па месцах!

Голас старшыны гучаў уладарна, упэўнена, але ў душы ён таксама сумняваўся: як жа ўсё атрымаецца? Раптам рускія і сапраўды без размовы паставяць іх да сцяны?

І моўчкі, апусціўшы галаву, ён пакрочыў да дзвярэй.

15

У 15.00 Ханс Шроткамп рашыў выйсці на перыскопную глыбіню. Лодка набліжалася да загараджальнага пояса. Перыскоп адразу ж прыйшлося ўбраць: уверсе баразнілі хвалі два тарпедныя кацеры са свастыкай. Ззаду вырысоўваліся сілуэты двух мінаносцаў.

Ханс Шроткамп падумаў, што нядрэнна б цяпер усплысці і наставіць ім акуляры: нібы лодка сама шукае рускія караблі. Але тут жа махнуў рукой. Хто ведае, якая мэта ў тых, наверсе? Выпусцяць у цябе ва ўпор парачку тарпед — і памінай, як звалі. Не, застаецца толькі праслізнуцца пад вадой.

Ханс зноў загадаў спусціць лодку на дваццаціметровую глыбіню і зазірнуць у слыхавы адсек.

— Кудэль, трымайся. Усё цяпер на табе вісіць.

(Заканчэнне ў наступным нумары)

ТРЫБУНА чытачоў

Палюбуйцеся

Як заедзеш у Беласток, ёсць чым любавацца, кожная вуліца ўпрыгожана, каляровая. Выстаўкі, вітрыны, сцены будынкаў. Усё памалявана з сэнсам. Проста любуйся. Калі вам давядзецца ісці па вуліцы Ліповай, прашу спыніцца каля вуліцы Астроўскага. Там кінь це вокам на сцяну будынка. Убачыце знішчаную „пстракацізну". Непрыемны выгляд кідаецца ў вочы. Кажуць, што адна паршывая авечка ўсё стада запаскудзіць. Таксама адзін занядбаны будынак усё старанне паніжае, бо як цябе бачаць, так цябе пішуць. Трэба той будынак чым хутчэй давесці да парадку.

Э. Ш.

НЕ НАЙГОРШЫЯ, А НАЙЛЕПШЫЯ!

У „Ніве" ад 27 лістапада 1977 г. у „Трыбуне чытачоў" у карэспандэнцыі М. Матвеюка „Збіраем макулатуру", між іншым чытаем: „Найменш, бо толькі 49 кілаграмаў, сабраў беларускі ліцэй у Бельску". Пэўна нешта пану Матвеюку перабльпталася, мо памыліў лікі, мо заглянуў не туды, дзе трэба, або яшчэ іншае няшчасце... Не ведаю, адкуль і ў каго ён браў дадзеныя. Вядома аднак, што зняважыў ён школу, асабліва яе моладзь. Што ж можна сказаць на тое, калі толькі адна вучаніца ў мінулым школьным годзе, а іменна Ніна Хаманюк сабрала і здала 330 кілаграмаў. Варта пры тым заўважыць, што гэтая вучаніца нашага ліцэя паходзіць з Парцава і п. Матвеюк хіба ж яе сам вучыў... Іншых 30 нашых вучняў здало па звыш 50 кг макулатуры кожны.

Усяго ў 1976/77 навучальным годзе Бельскі беларускі ліцэй здаў 10 тысяч 325 кілаграмаў макулатуры (а не 49).

А як гэтая справа выглядае ў бягучым годзе? Каб не быць галаслоўным, адсылаю п. Матвеюка да „Газеты Вспулчэснай" ад 16 лістапада 1977 г. стар. 7 да карэспандэнцыі „Моладзь — гаспадарцы". Без вялікай цяжкасці можна там прачытаць, што моладзь Бельскага агульнаадукацыйнага ліцэя, дзе апекуном гэтых спраў з'яўляецца мгр Мар'я Красоўская, сабрала найбольш макулатуры на аднаго вучня сярод усіх сярэдніх школ нашага ваяводства. Значыць, не найгоршыя ў Беластоцкім ваяводстве. Наша школа атрымала ўзнагароду за гэтыя вынікі.

Да рэдакцыі „Нівы", якая прыязна адносіцца да нашага ліцэя і гэта даказала ў дзесятках прыгожых і прыхільных артыкулаў, маю сардэчную просьбу: на будучыню перад змяшчэннем у тыднёвіку такога роду карэспандэнцыі, пазваніце ў наш ліцэй і праверце факты.

З п. Матвеюком судзіцца за знявагу не будзем. Хочам толькі ад імя моладзі, настаўнікаў і дырэкцыі пажадаць яму добрага здароўя і значна лепшых карэспандэнцый. Спадзяемся, што рэдакцыя споўніць нашу просьбу на старонках „Нівы".

Дырэктар ліцэя
мгр **Аляксей Карпюк**

БЕЛАЯ СНЯЖЫНКА

Першую белую сняжынку
нясу нясмела ў далонях.
Яе жыццё — адна хвілінка,
яе сястра — сляза салёна.

Першая белая сняжынка...
Мо ўжо зіма, мо яшчэ восень?
Першая белая сняжынка
холаду пах з сабой прыносіць.

А ранічай да ўсходу сонца
снежань гамоніць ля парога.
Глядзі, на двары за аконцам
белае поле, лес, дарога.

Эх, гэта белая сняжынка
прынесціць у сэрца непакой.
Яе жыццё адна хвілінка
між жоўтай восенню й зімой.

Міша Андрасюк
Гайнаўскі белліцэй.

Баланс партыйнай працы

Канферэнцыя ПАРП у Чаромсе адбылася ў другой палавіне лістапада. Гмінная партыйная арганізацыя ў Чаромсе ў справаздачным перыядзе значна ўмацавалася. Было прынятых у члены 71 кандыдатаў. Зараз гмінная партыйная арганізацыя налічвае 470 членаў і 30 кандыдатаў, якія згуртаваны ў 20-ці ПОП і ООП. Узрасла партыйная дысцыпліна членаў партыі, іх мараль і ангажаванне ў грамадскія справы.

Апрача дасягненняў, знайшліся і недахопы. Аб іх крытычна гаварылі ўдзельнікі дыскусіі. Вера Гапанюк: — Трэба разбудаваць нашы вясковыя арганізацыі, павысіць іх ранг у асяродзі... Замала яшчэ цікавімся недахопамі штодзённага жыцця. У Чаромсе адчуваем недахоп паслуговых пунктаў: кравецкага, касметычнага, ясляў і г.д. Вера Гапанюк гаварыла таксама аб недахопах у культурна-асветнай дзейнасці ў клубах „Руху" Нашычальні, Кузавы і вёскі Чаромхі.

Сяргей Янчук даволі крытычна прадставіў паслуговую дзейнасць Кляшчэлеўскага СКР і сельскагаспадарчага кааператыва ў Зубачах. Аб культурна-асветнай працы гаварыў кіраўнік Дома культуры „Калеяж" Мікалай Гарадкевіч. Прадставіў ён прапанову стварэння гмінна-вузлавога культурнага цэнтра, які ахапіў бы сваёй дзейнасцю ўсю гміну.

Антоні Баенскі — кіраўнік РСП у Зубачах, прадставіў справу свайго кааператыва. Ён сказаў, што кааператыў адчувае недахоп тэхнічнага тыла, што ў нядоўгай будучыні кааператыў пачне ствараць тэхнічны тыл, уласную рамонтную брыгаду, пачне будаваць жылыя дамы і цяпліцу, засадзіць сад.

Дыскусія была цікавая і сур'ёзная.

Канферэнцыя выбрала новыя ўлады ГК. І сакратаром выбраны Станіслаў Фалькоўскі.

Ул. Сідарук

Альжбета Ляпрус

Ляпрус з'яўляецца адным з найлепшых маладых белавежскіх экскурсаводаў. Працуе бухгалтарам у белавежскім аддзяленні Ваяводскага прадпрыемства турысцкіх паслуг. Свабодны час ад працы поўнасцю прысвячае іменна экскурсаводству. Найахвотней водзіць настаўнікаў. Яны праяўляюць найбольшае зацікаўленне расказам экскурсавода. Цікавяцца ўсім, што наведваюць. Альжбета найбольш любіць расказваць аб гісторыі Белавежскай пушчы, а таксама знаёміць экскурсантаў з найцікавейшымі пушчанскімі відамі раслін.

Варта адзначыць, што ўся сям'я Ляпрусаў — экскурсаводы. Маці Альжбеты, Аляксандра, з'яўляецца экскурсаводам ад моманту заснавання экскурсаводскага гуртка ў 1959 г. Бацька, Уладыслаў, стаў экскурсаводам некалькі гадоў пазней. Быў таксама шматгадовым старшынёй экскурсаводскага гуртка.

Тэкст і фота
П. Байко

Выйгралі як Заблоцкі на мыле

Шудзялаўская СКР (з сядзібай у Паўночным Востраве) гадуе ў Гуранах паўтары тысячы авечак. Сваіх кармоў мала. Трэба ездзіць і купляць па вёсках сена і салому. І дорага плаціць. А трапляецца і сена гнілаватае.

Ёсць 40 га сенажаці з дзяржаўнага фонду зямлі паблізу Паўднёвага Вострава. Але ў 1976 г. скошаную траву не высушылі, зляжылі сена і згнаілі. У 1977 годзе скасілі толькі адзін пакос.

Начальства СКРа кажа, што не аплоціцца наймаць работнікаў, лепш купіць гатовае сена. А траву спас сваімі каровамі Паўднёвы Востраў. За гэта вёска выбірала эскаэравую бульбу. СКР лічыць, што лепш на гэтым выйграў, бо за капанне бульбы больш аддаў бы грошай.

СКР пасеяў 8 га кукурузы. Хоць была яна позняя, але вырасла. Кіраўнікі СКРа дайшлі да вываду, што няздатная на корм і загадалі заараць.

Людзі аднак кажуць, што кукурузу можна было сіласаваць. А і на сене выйгралі б, калі б скасілі. Чаму так выйшла?

Віт

Шырокім фронтам

У гміне Нараўка вялікую ўвагу звяртаюць улады на адукацыю насельніцтва. Найбольш выкарыстоўваецца на гэта восень, зіма і пачатак вясны. Так і ў гэтым годзе. На вячэрнюю школу гміннага актыву прыходзіць 26 асоб — вядучых дзеячоў гміны.

Партыйныя арганізацыі ўзнялі палітычную асвету. Асновы аграрнай палітыкі чытаюцца ў ПОП Семяноўка, Лука, Ляўкова Старое, Ляшукі і СКР. Іншыя ПОП і 5 арганізацый у КЗ Семяноўка вывучаюць выбраныя праблемы грамадска-гаспадарчай палітыкі. Такімі формамі палітычнай падрыхтоўкі ахоплены 352 члены ПАРП. Каля 30-40 кандыдатаў партыі абучаецца семінарыйна. Студыя ведаў аб партыі налічвае каля 100 дзяўчат і хлопцаў з ЗСМП. Усе настаўнікі ў гміне пашыраюць свае веды на гмінных канферэнцыях. Грамадска-палітычнымі ведамі ахоплена 111 жанчын з Ляшукоў, Масева, Скупава і Міклашэва. На студыі і курсах кваліфікаванага земляроба займаецца 240 сялян.

Настаўнікі вядуць пяць універсітэтаў для бацькоў, два лектарскія пункты „Маладое пакаленне Народнай Польшчы". Шмат добрай, карыснай работы. Гмінны цэнтр ідэйна-выхаваўчай працы разгарнуў шырока фронт пашырэння ведаў насельніцтва гміны.

А. З.

Змянілася вёска

Недалёка ад Гайнаўкі ляжыць прыгожая вёска Навасады. Не заўсёды яна была прыгожая. Помню Навасады з саламянымі дахамі, з кожнага панадворка выглядала бяда. Цераз тыя Навасады цяжка было прайсці або праехаць, так вуліца была разбітая.

Сённяшнія Навасады — вёска новая, цэнтр культуры і гаспадарчага прагрэсу. Тут сучасны спажывецкі і прамысловы магазін, злеўня малака, святліца, школа.

Навасады паставілі на ногі СКР. Гэта добрая гаспадарка, добра механізаваная, з вялікай фермай адкорму свіней (тут няма страт, як у Вульцы Нурэцкай).

У выніку ўсяго гэтага, вёска грунтоўна змянілася. Выраслі мураваныя дамы, прасторныя гаспадарчыя будынкі, прыгожыя платы. Сёлета вёска атрымала шырокую асфальтную шашу, на наступны год запланавала тратуары.

Навасады змянілі свой выгляд ў апошнім дзесяцігоддзі.

Э. Вайсковіч

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

22.XI.77 г. у Беластоку на вуліцы 1000-годдзя польскай дзяржавы „Аўтасан" (вадзіцель Збігнеў Е. з Беластока) стукнуў у фурманку Яна М. Конь забіты, возчык у бальніцы. Прычына выпадку: возчык, паварочваючы ўлева, не сігналізаваў свайго намеру рукой.

У той жа дзень у Беластоку на вуліцы Гетманскай Веслаў Р. з Беластока, абмінаючы „Шкодай" „Стар", які быў на стаянцы, ударыў у зад апошняга. Вынік: у пасажыра „Шкоды" Паўла К. зламалася аснова чэрапа і ён памёр у бальніцы. Вадзіцель і другі пасажыр Станіслаў Б. цяжка параненыя, лечацца ў бальніцы.

ДОБРЫ МАЙСТАР

Сёння людзі будуюцца і добры маляр у цане. У Дубічах Царкоўных Іван Панфілюк з'яўляецца дасканалым маляром. Колькі ён памаляваў пакояў — цяжка сказаць. За яго работу ніхто дрэннага слова не сказаў, усе хваляць.

Малюе на розным матэрыяле, выконвае жывапісныя ўзоры. Аднаўляе ён таксама старыя шафы.

У Івана Панфілюка прыродны талент, хоць малярскаму рамяству ён вучыўся. Патрапіць ён зрабіць кожную тонкую работу. Добра ведае электраманцёрскую справу, пабудаваў сам прасторную стадолу і абору.

Хоча гаспадарыць па-новаму.

М. Панфілюк

БЕЗГАСПАДАРНАСЦЬ

Такога беспарадку і безгаспадарнасці, як на чыгуначнай станцыі ў Бельску, хіба нідзе не знойдзеш. Ідзе зіма, холад, а дзверы ў вакзальнай пачакальні ледзь вісяць на завесах. Яшчэ сарвуцца і прыдушаць каго.

Ніяк ПКП не хоча павучыцца ў гайнаўскіх калег як у падобных вакзальных умовах можна стварыць цеплыню і ўтульнасць. Трэба і ў Бельску дабудаваць ганак да памяшкання, будзе цяплей.

А хто зацікавіцца прыпынкам у Падбелі? Чаму там дзверы не зачыняюцца, і хто вымантаваў замок з іх? Горыч і агіда!

Гл. Ф.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да заметкі „ГРОШЫ Ў БАЛОЦЕ", „Ніва" № 44/1131 ад 30 кастрычніка 1977 года.

Адказвае: REJONOWE PRZEDSIĘBIORSTWO MELIORACYJNE W BIELSKU PODLASKIM.

Rejonowe Przedsiębiorstwo Melioracyjne w Bielsku Podlaskim po zbadaniu sprawy poruszonej w notatce prasowej pod tytułem „Pieniądze w błocie" z 44/1131 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 30.10.1977 roku w uzgodnieniu z Urzędem Gminy w Czeremsze zawiadamia, że zgłoszone w trzech przypadkach wady w działaniu rurociągów drenarskich zostały naprawione, przy czym ostatnio dokonano naprawy w dniu 17.06.1977 roku. Naprawy te dotyczyły dwukrotnego przełożenia zamulonego zbieracza w gruncie kurzawkowym na gruntach wsi Czeremcha oraz usunięcie korzeni wierzby z zatkanego zbieracza drenarskiego na gruntach wsi Kleszczele.

Nadmienić przy tym należy, że roboty melioracyjne w 1975 roku prowadzone były w okolicy Czeremchy w trudnych warunkach terenowych (tereny podmokłe) i na terenach o małych spadkach na powierzchni ponad 360 ha użytków rolnych, a zgłaszane wady dotyczą powierzchni ca 3 ha i nie wynikają z brakoróbstwa. Okres gwarancyjny trwa trzy lata od zakończenia robót i jeżeli będą zgłaszane wady, obowiązek ich usunięcia będzie spełniony. W czasie badania nie dało się ustalić rzekomej awarii zbieracza na gruntach Grzegorza B. i dlatego RPM prosi o podanie nazwiska rolnika.

Naczelny inżynier
Z-ca Dyrektora d/s Technicznych
inż. Józef Iwanowski

Да публікацыі „ІНІЦЫЯТЫВА ПАТРАБУЕ ДАПАМОГІ", „Ніва" № 27/1114 ад 3 ліпеня 1977 года.

Адказвае: NACZELNIK GMINY W KRYNKACH.

W odpowiedzi na notatkę prasową pt. „Inicjatywa potrzebuje pomocy" z 27/1114 numeru tygodnika „Niwa" z 3 lipca 1977 roku informujemy, że pełna realizacja budowy remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrowie Południowym nastąpi w 1978 roku. Urząd Gminy w Krynkach już posiada kompletną dokumentację techniczną budynku z przeznaczeniem na remizę strażacką. Budowa tego obiektu realizowana będzie przy udziale czynu społecznego miejscowej ludności, który przewidziano na około 80 tysięcy złotych.

Naczelnik Gminy
inż. W. Protasewicz

Да заметкі „ВЕЦЕР У КЛУБЕ", „Ніва" № 44/1131 ад 30 кастрычніка 1977 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W DUBICZACH CERKIEWNYCH.

Nawiązując do notatki zamieszczonej w tygodniku „Niwa" (nr 44/1131 z dnia 30.X.1977 r.) pt. „Wiatr w klubie" uprzejmie wyjaśniamy, że dokonaliśmy kontroli klubów i stwierdziliśmy, że uwagi zawarte w notatce prasowej są prawdziwe. W związku z tym już zostały podjęte niezbędne przedsięwzięcia celem naprawienia stwierdzonych usterek.

Jednocześnie apelujemy do młodzieży korzystającej z wspomnianych w notatce ośrodków kultury, aby szanowała mienie społeczne.

z up. Naczelnika Gminy
Grzegorz Szwarc
Dyrektor GOK

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

РАЦЫЯНАЛІЗАТАР

Я на трыкатажнай фабрыцы працую. Панчохі робім. На нашы панчохі самы вялікі попыт быў — доўгія. Цяпер моладзь ведаеце якая расце! Вось і падабаліся нашы панчохі. Толькі Нюрка-каратышка з аддзела збыту скардзілася — не можа нашы панчохі насіць, падгортваць амаль напалавіну даводзіцца. Сімпатызуючы Нюрцы, я ўнёс рацыяналізатарскую прапанову: зрабіць панчохі на два сантыметры карацей. Пакупнік і не заўважыць. А тут жа эканомія матэрыялу, эканомія машыннага часу (кароткую панчоху хутчэй вязаць), электраэнергіі і іншага.

Рацпрапанову ўкаранілі.

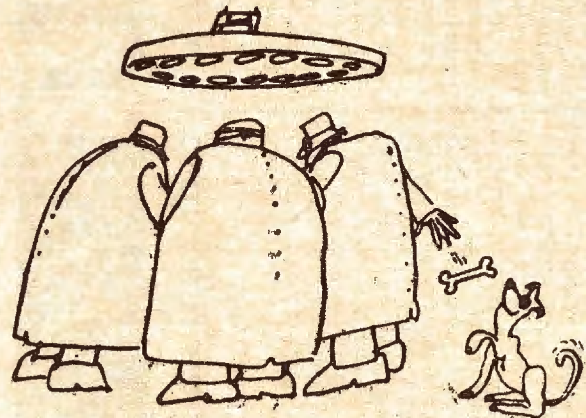
Мой начальнік Сяргей Сяргеевіч праз два месяцы таксама прапанову ўнёс: яшчэ на тры сантыметры ўкараціць панчоху. Маўляў, пакупніцы гэтых сантыметраў не заўважаць. Потым уносілі прапанову Сідар Сцяпанавіч і Дар'я Мікалаеўна. Яны прапанавалі ўкараціць панчохі яшчэ на тры сантыметры. Уносілі прапановы і іншыя, а хто дакладна — не ведаю, бо паўгода вучыўся на курсах.

Нядаўна вярнуўся. Першай напаткаў Нюркукаратышку з аддзела збыту. Ідзе, ззяе, нібы на вяселле сабралася.

— Ты што такая радасная! — пытаю.

— Ды вось купіла нашы панчохі, адразу пяць пар. Яны мне акурат як па мерцы, — гаворыць. — Ды і прадаюцца цяпер па зніжаных цэнах, танна. А наогул наша фабрыка, напэўна, будзе хутка выпускаць мужчынскія шкарпэткі...

Фёдар Овад

Без слоў.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Не ведаю, як гэта адбылося, — звярнулася сцюардэса да пасажыра самалёта, што ляцеў з Нью-Йорка ў Мельбурн, — але калі самалёт вылецеў з Ганалулу, ваша жонка не паспела на пасадку і засталася ў аэрапорце.

— Дзякуй богу! — усклікнуў муж. — А то я ўжо пачаў непакоіцца, што аглух!

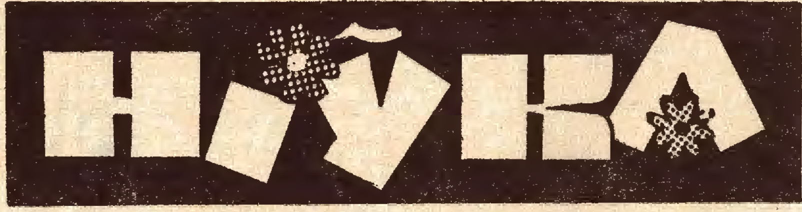
* * *

Бацька. Я расказаў табе, Джэк, гісторыю твайго бацькі і другой сусветнай вайны.

Сын. Так, тата, я толькі не зразумеў, дзеля чаго патрэбна была ўся рэшта салдат і армій.

Уласныя памылкі лічыў вопытам, чужыя — тормазам прагрэсу.

НАЙКАРОТШЫ ДЗЕНЬ

Спыталіся ў гультая:

— Які дзень у гэтым годзе самы кароткі?

— Выхадны, — адказаў той, уздыхнуўшы.

НІ ДЗЯЎЧЫНА НІ ЎДАВА

Дапякала жонка Зіна:
„Жыць не ўмееш ты, дзівак!
Паглядзі — вунь... муж Марыны
Мае дачу, асабняк.
Дыванoў у іх без меры,
Гарнітураў дарагіх.
Так абставілі кватэру —
Цеснай стала для дваіх!..“
...У суседа — вечарынка,
П'юць шампанскае, каньяк.
Там — з суседам гэта Зінка
Адбівае кракавяк.
А назаўтра — смех і кпіны:
„Што бывае на гульбе?!
Здрадзіў наш сусед Марыне,
Зіну ён забраў сабе“.
Што ж, павесіў нос я з гора,
А сусед задраў свой нос...
Зіна — з песняю бадзёрай,
А ў Марыны — мора слёз.
Але выйшла ўсё як трэба:
Што было, таго няма...
Крадзяжом сусед не грэбваў —
І што трэба, атрымаў.
Прыхапіўшы дзве падушкі,
Да майго ізноў гнязда
Прыляцела Зіна птушкай:
„Пашкадуй, даруй... бяда!“
Пастаяла ля парога
Распустая галава...
І пайшла сваёй дарогай —
Ні дзяўчына ні ўдава.

Захар Бірала

СУМНЫ

— Чаму ты такі сумны? — пытае адзін задрыпанец у другога.

— Ды вось жонка едзе на месяц да бацькоў.

— Хіба цябе гэта так устрывожыла?

— Ды не. Калі ў мяне будзе вясёлы твар, яна нікуды не паедзе.

ГУМАР З

АДЗІНЫ ПАРАТУНАК

Ішоў цераз лёд урадник ды й праваліўся. Сабраўся народ. Пабеглі за бусакамі. А ідзе адзін селянін.

— Чаго вы, — кажа, — хваліоецеся? Чаго голас узнялі?

— Дык жа ўраднік топіцца!

— А вы яму чырвонца пакажыце, ён адразу выскачыць!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Яна Вілюка, Пятра Кушчука, Яўгена Саевіча, Марыі Астапчук, Галіны Мацкевіч, Мірaслава Нягоўскага, Аліны Зінчук, Ялянты Герасімюк, Яна Леанюка, Мірaслава Назарука, Яна Герасімюка, Марыі Аксентовіч, Ніны Клімук, Мірaслава Сцепанюка і Аліны Раманюк з Палічнай змяшчаем песню

АРЛЕКИНО

Русский текст И. Резника

Музыка Э. Димитрова

По острым иглам яркого огня
Бегу, бегу — дорогам нет конца.
Огромный мир замкнулся для меня —
Арены круг и маска без лица,
Я — шут, я — арлекин, я — просто смех,

Без имени и, в общем, без судьбы.
Какое, право, дело вам до тех,
Над кем пришли повеселиться вы?

ПРИПЕВ:

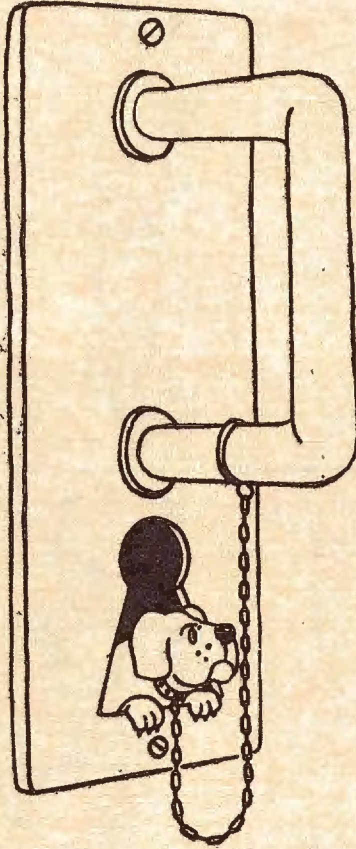
Ах, арлекину, арлекину
Нужно быть смешным для всех
Арлекину, арлекину
Есть одна награда — смех,

Выходят на арену силачи,
Не ведая, что в жизни есть печаль.
Они подковы гнут, как калачи,
И цепи рвут движением плеча.
И рукоплещет восхищенный зал,
И на арену к ним летят цветы.
Для них играют туш, горят глаза,
А мною заполняют перерыв.

ПРИПЕВ.

Смешить вас мне с годами всё трудней,
Ведь я не шут у трона короля,
Я Гамлета в безумии страстей
Который год играю для себя.
Все кажется: вот маску я сниму —
И этот мир изменится со мной,
Но слез моих не видно никому,
Ну что ж арлекин я, видно, неплохой.

ПРИПЕВ.

ДЗІЎНАЯ БАБУЛЬКА

Бабуля адпраўляе ў школу Элачку і наказвае ёй:

— Глядзі, Элачка, каб у цябе сшыткі былі чыстыя.

— Якая ж ты дзіўная, бабулька, — гаворыць дзяўчынка. — А на чым я буду пісаць?..

ШЧАСЦЕ

Сустрэў нядаўна знаёмага Пятра Герасімавіча Жылкапенка.

Ідзе-падскаквае:

— Што гэта вы? Сто тысяч выйгралі? — пытаю.

— Дзе там? Больш. Такое шчасце, такое шчасце... У судзе вось быў. За аліменты прыцягалі. І выкруціўся. Вы ж разумееце?

— Як жа гэта? — здзівіўся я.

— Ідыётам прызналі, дарагі! Мяне ідыётам, а дзіця нармальным. Не ваша, кажуць. Ідзі сабе. І апраўдалі... Такое шчасце, такое шчасце. Вывайце здаровенькі...

— Ёсць яшчэ на свеце шчаслівыя людзі, — падумаў я.

В. Чарняўскі

ПА РЭЦЭПТАХ ГАЛІВУДА

Роберт Джэймс Кеглей са школьнай парты не прапускаў ніводнага баевіка. Нарэшце 25-гадовы паклоннік прыгодніцкага кінематографа адчуў сябе гатовым да „самастойных“ дзеянняў.

Сабраўшы неабходны „рэквізіт“, Роберт Кеглей адправіўся ў бруклінскі „Кеміклбэнк“ (Нью-Йорк). Як гэта рабілі героі фільма, ён працягнуў касірцы запіску: „Давай грошы або я прастрэлю тваю галаву“. Замест таго, каб пакласці пачкі банкнотаў мілага выгляду дама ўключыла сірэну. Нявопытнага вымагальніка выратавалі толькі моцныя і хуткія ногі.

Неўзабаве, апамятаўшыся, ён паспяшаўся ў касавую залу „Сіцібэнк“. І зноў давялося ўцякаць без грошай. Тое ж паўтарылася ў „Мэнькофэкчэс Гонавербэнк“.

Але нават тры няўдалыя спробы не пахіснулі рашучасці пачынаючага гангстэра. Ён вырашыў наведаць яшчэ адзін банк. Аднак там яго ўжо чакаў нарад паліцыі.

„Такога актыўнага паклонніка дэтэктыўных фільмаў мы сустракаем упершыню, — заявілі журналістам ахоўнікі парадку. — За трыццаць мінут тры спробы аграблення банкаў! Такое можа зрабіць толькі чалавек даведзены баевікамі да фанатызму“.

ЗВЫЧАЙ ГАЛІЦЦА

Звычай галіць бараду ўпершыню ўвёў Аляксандр Македонскі (356-323 да н.э.). У часе рукапашнага бою ворагі хапалі яго салдат за бароды, дзеля гэтага Аляксандр наказаў усім воінам галіцца.

Бывае, калі замест пляча падстаўляюць нагу.